

308795

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

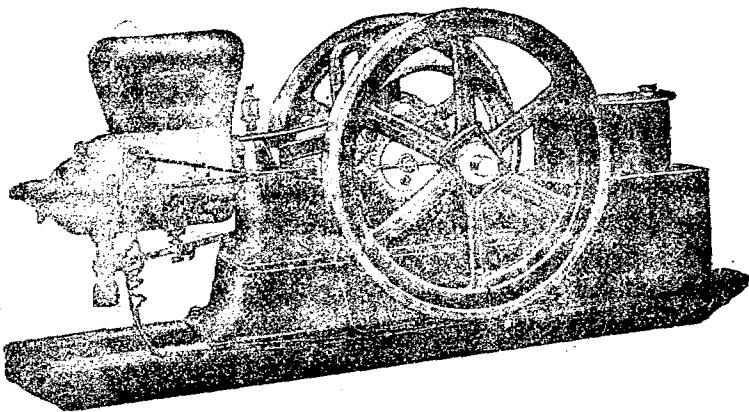
VOL. 3.
సంపుటము. 3.

చెన్న పట్టణము 1916 నం. జూలై నెల 25 వ తేది మంగళవారము
స శ నా మ సం వ త్స ర ఆ షా థ మా స బ హు శ ష కా ద తిం.

NO 98

సంచిక ౯౮

“ఆమెకో” యంత్రములు కూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును

ఈయంత్రము నడపుటకు నీ పిల్లవాడు అయిదు నిమిషములలో నేర్చుకొనగలడు.
చిన్న యంత్రసహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారు చేయింపబడినది.
పంపులను, రంపపుయంత్రములను, బియ్యపుమరలను నోడా ఫేక్టరీలను, అచ్చయంత్రములను,
మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలడు.
వెల అతిసులభము, కనిచేయుచుటకగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6,
బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మావద్ద ప్లాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును.
వెలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా కిల్లు వ్రాయును.
బెన్టు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్డు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
పోస్టుబాక్సు నెం 63, మదరాసు.

327

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0.2-0.
తలనొప్పులమాన్పును, వాయువుపోట్ల బోగొట్టును
చర్మపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లబోగొట్టును
సనమూలికలచే హిందూ దేశమంగ
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
సువాసన గలిగి యుండును.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నాడు
ఆమృతాంజనం డిపో, 109, ఫ్రేకోడ్డు, బొంబాయి
7, తింబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

వాదాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసపరిల్లా

ఆశ్రితుభృత్యు రక్తమనలన జరించువాడ్యులకు కీటమనరాటి మందు. తుమపులను, మన్పులను, గండమాలలను
లండను, పాతశొంపలను అన్ని విధములలన గలగు సర్మకోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

(28)

వనోషధిసారసపరిల్లా గల మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైన మధ్యవర్తిని అన్ని విధములైన రోషములను
బోగొట్టును. శరీరమునందలి పొదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును నొత్తులను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరాశోగమును గలగ శేయును. 16 రోజులవరకు పండుటకు 4 టోన్సుల బుడ్డలలో ఆమ్ములను.

ప్రాప్తేటరు:- పి. డి. సావంత్. 144. వనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

దంతచూరము

పండ్లపోటుకు తీపులకు మంచిపాడుము.

ఈదంతచూరముతో
పండ్లు తోముటవలన
చిగుళ్లనుండి రక్తము
ప్రవించుకుండును.
నోట నుష్కంధము లేక
యుండును. పండ్లు

ముత్యములు తెల్లగా నుండును.
అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.
సర్వసామాన్యముగ అందరును వాడుటకు
తగియున్నది.

కండ్లకు బలము నిచ్చును.

చిగుళ్లు గట్టిపడును.

ప్రతివారము వేలకువేలు డబ్బీలువిక్రయము
డబ్బీ 1-కి 0.2 0. డబ్బీ చూ. 1-2 0.

ఆమృతాంజనము డిపో,

7, తింబు శెట్టివీధి, బాట్లవ్రను, మదరాసు.

బాబూ చంద్ర శేఖర దళాయిగారి మొఖాసా గ్రామములు తా॥ నికరం రాబడిని తెలియజేసే డవులు బంది నేటుమెంటు.

క్ర.సం.	గ్రామముల పేర్లు	డవులు.			శేష్ము-పు			ల్యాండు శేస్తు				8-11 కల ముల మొత్తము	శేష్ము-పు ల్యాండు శేస్తులు పోగా నికరం రాబడి	రిమార్కు
		శిస్తు	ల్యాండు శేస్తు	మొత్తము	గవర్నమెంటు వారికి	జమీందార్లకు	మొత్తము	గవర్నమెంటు వారికి	జమీందార్లకు	మొత్తము				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
	సబుడివిజన్ కాబడిన గ్రామములు													
1	అర్బాపురం	1882156	581361941130		291112	413117	70569	117150	0000	117150	82359111873			
2	పెదపాచల (ఎ) ఖండం బా॥	534126	1611655180		82103	116130	19973	33610	0000	33610	2321410318911			
3	అప్పలమ్మపాలెం (స్వతంత్ర, ఖండం బా॥)	35421	111136532		5851	73115	13206	2212	0000	2212	1541821116			
4	కొత్తపట్నం	32518	102733543		5039	70152	121211	18120	0000	18120	139141119554			
5	కుముదానుపేట	46316	147747791		71811	10119	172108	28151	0000	28151	20199275154			
6	గర్లకం	13681510	42126141124		21166	0000	21166	8580	0000	8580	29614611141310			
7	దిడ్డి	2300	011623116		390	0000	390	170	0000	170	50018116			
8	కానాడ	4775	17948152		756	0000	756	2156	0000	2156	105038102			
9	మాడుగుల	7654	26278116		11117	0000	11117	4124	0000	4124	167116237			
10	పెదపాచల (బి) ఖండం బా॥	37910	12938127		5130	0000	5130	257	0000	257	82730100			
	సబుడివిజన్ కాకుండావున్న గ్రామము													
11	పూలఖండం పొన్నపూలు	287129	8159296126		000	101710	101710	000	17156	17156	1197417752			
	మొత్తము	540145	168128557011		79449	877129167216		31826	17156	33620	2008363561137			
12	మాడుగుల గ్రామములోవున్న డాబా పెంకిటియిండ్లను అందుల నివే శనమున్న													
13	డిట్ గ్రామములోవున్న ఖాళీ నివేశనములు													
14	జయపురం గ్రామములోవున్న భూములు													

ప్రకటన

మహారాజశ్రీ విశాఖపట్నం డి॥ కోర్టులో
ఇన్సాల్యెన్సీ పిటిషను నెం 1/13

బాబూచంద్రశేఖర దళాయిగారు యినాస్
త్యంతుసాలు 1-కి రు 5600-0-0ల మొత్తం రా
బడిని పేష్ము-పు ల్యాండు శేస్తు పోగా సుమారు
రు 3600-0-0 లు నికరం రాబడిని కల యినాస్
త్యంతు తాలుకు ఏరవిల్లి తాలూకా అర్బాపురం
గర్లకం, పెదపాచల, అప్పలమ్మపాలెం, కుము
దానుపేట, పూలఖండం పొన్నపూలు, దిడ్డి,
కానాడ, మాడుగుల గ్రామములలోను గొలు
గొండ తాలూకా కొత్తపట్నం గ్రామంలోను
యేజన్సీ జయపురం గ్రామములోను ఉన్న మొఖా
సాభూములు వగైరాలు ఇండ్లు 1916 వ సం॥ రం
ఆగష్టు 25 వ తేది శుక్రవారం మహారాజశ్రీ
విశాఖపట్నం డి॥ కోర్టు దగ్గర పగలు 11 గంట
లకు యేలం వేయించ బడును. పెడమ్యాలు జత
పర్చడమైనది.

చోడవరం మండ నుబ్బరావు,
25-6-15 రిసీవరు.

స్వామ్యమూర్తి అబ్దుల్ రహీం గారు పరభ్రాతమయ్య
ఇంగ్లీషులో ఎంతో పాండిత్యము విద్యాధ్యక్షుల కుండవలయునని
కలంచుట కేరలము ప్రారంభి నా కుచ్చిరి.

ఈ కార్యాల లన్నియు విశ్వవిద్యాలయమునూ పరిశ్రమకై వృత్తి క్రమమున వృద్ధులు ఇంటినుండి తప్పుట వివరితమైనది. 4000 నుండి ఇంటికి మిడియేటు వరకును వర్గము 100కి 25 నుండి మిట్టకు పావునకు ఈ కార్యాలమున వేరి విశ్వవిద్యాలయము లోను లేదని తెలిపి.

దాక్షిణ్యమును గూర్చి బాంబాయిలో అసెస్సలంటు యొందెనలయును. ఈ దాక్షిణ్యములనును పరిశీలించి వారియొందెనలయును. ఈ పరిశీలనలను పాడు గా జరుగుచుండెనలయును. పరిశీలనలను నిండికేసువారు వెట్టెకోటలకు సహాయము చేయుచున్నారు. ఈ కార్యాలమున ఎవరొకచో రించుట కేటించి అసెస్సలు. ఈ విధికి మూలకారణము లేనో విచారించి అక్కడనే ముందుచేయి నిది ప్రతిపదిస్తాము. దాక్షిణ్యమును నిర్ణయించుచునే యుండును. మన విశ్వవిద్యాలయమును ఆ పేరుకు తెలిపియుగా చేయుచున్నాము.

రెవెండు పిట్టెడ్జింగు గారు:— పరిశీలకాదు లింతిం తె మొచ్చుచుండి పొందుచేయుటకు విలక్షణములగు ముందురము ఒప్పుకొనితీరవలసివచ్చెను. వారిరువురూ ఇంటర్మీడియేటు పరిశీలకాధికారులుగా నున్నప్పుడు 100కి 60 తేక 60 నుండి ఇంగ్లీషులో కృతార్థులయి యుండలేదు. ఇంగ్లీషు తరీఖా పరిశీలనకు మొచ్చుగా నుండిన నుండరమ్ము గాని అంతమాత్రాన తేవగిరి అయ్యునుగా రితిర్యామన కనవరము కలదనట అసంగతము.

వింక్టరు గారు.

ఈ విశ్వవిద్యాలయముకింద 1878 మొదలు నే నుపాధ్యాయుడనుగా నున్నాను. బాంబాయిలోని కేటలిక్ కాలేజియొక నుండెనలయును. ఇందుగా మునుపటికంటె గట్టికారుల వచ్చుచున్నారని నా నుభవిస్తాను. ప్రతిపదిస్తాము ఈ పరిశీలనలను విద్యార్థులను తిప్పించుచుండటము కేటము నిర్ణయమునది. తేవగిరి అయ్యునుగా రితిర్యామన నుండిన నుండరమ్మును ఈ కార్యాలము కుదురుకట్టి కాదు. తిరిగి ఇంకో పునరవస్థలను అంతింపగలదు. కాబట్టి వేరంటి కోరికలకోర్కెలను చేరువలసిన కాలము ఇప్పుడు వచ్చింది కాని ఈమరవృత్తి మునుకు కారణ మేదియో విచారించుటకుసంఘము సిగ్గుపడుట అవసరము.

హంట్ల గారు పరిశీలకాదుల సాక్ష్య మేదియో వివరము వారిని ఖండించి తిరుక్తుంటు అక్కా యును. 1878 నుండి 25 సం॥ వ నుండియు తాము ఇంగ్లీషులో పరిశీలకాధికారిగా నుండిన కల తర్జునము ఇంగ్లీషు భాష పరిశీలకాధికారి వృత్తియందుగా నుండ నుండినది. పరిశీలకులకు తిప్పించుట కలయుననుకోరిక ఎంత మాత్రమును లేదు. వారిని సభకారు గాన నీయులనుగా నుండలేదు. ఇంటర్మీడియేటు ప్రారంభదశలో అంతయు బాగుగానేయున్నది. కాని కళాకాలాధ్యక్షులు ఇప్పుడు వచ్చిన చొప్పున మూలములైన వారిని చేర్చుకొనుట నొందిలు వెట్టెకోటలను ఈ దశ్చితి వాటిల్లినది. అందువలననే విశ్వవిద్యాలయమునకు ఇంటర్మీడియేటులో నుండి చేర్చుకొనవలయునో ఆపేరులను వ్రాసివేయుటయు ఈసంవత్సరము సంభవించినది. వి. వి. తరగతులలో తావుకుండదని పరిశీలకులు బాలలను ఇంటర్మీడియేటులో తిప్పించుచున్నారని గొ॥ కృ॥ వానశాస్త్రిగారును ఒక్కొక్కప్పుడు తిరిగి ఉచ్చరించుట కాని వరుకాదు.

గొ॥ శాస్త్రి గారు:— మినుచునను నేను నా అసంగి కారణమును చెబుచున్నాను.

అంతట మొత్తముగా రీపమయము వాటిండుటకై ఒక విచారణసంఘమును నిర్ణయించవలసిన దని ఉత్తపాదించిన ప్రత్యేకతీర్మానమును 44 నుండి అంగీకరించి 14 నుండి నిరాకరించిరి. ఈ విచారణసంఘములో ఈ క్రింది పెద్దవయస్కులుండెదరు.

స్టోను, హంటు, పిన్ను, స్టేటరు, వాలెస్, జేమ్సు మిల్లరు, మెఫో, తేవగిరి అయ్యును, రామన్న మెనన్, కె. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, కె. శ్రీనివాసయ్యంగారు. అంతట సభ ముగిసెను.

—

యుద్ధానంతర పాశ్చాత్యమిక వాటివ్యవస్థ.

బందన, జూలై 25:— యుద్ధానంతరము పాశ్చాత్యమిక వాటివ్యవస్థలనుగూర్చి ఎం. ఓ. జె. ఫీల్డ్స్ యొక్క నవారికి ప్రత్యేకతర మిచ్చుచు అక్సిస్సుకునుంట్రి మేము నును వోన గూర్చి యొద్దనుండి వచ్చిన తిరితివార్తను చదివిన సామాన్య ప్రభుత్వము యుద్ధానంతరవాటివ్యవస్థలను చర్చించుటకు ఒక సభను జయ్యుచుంట్రియో దానియందు అన్ని జేతముల (హిందూజేతము సహా) ప్రతినిధులు నుండుననియు తిరితివార్త యందు చెప్పబడియుండెను. ఈసభ జయ్యుటకునుండు అగ్ర శత్రు ఆర్థిక సమస్య విచారించుటకొక ప్రత్యేకసంఘము నిర్ణయించబడినది.

జనరలు కురుపాట్రిన్.

రమ్యా సేనాధిపతులలో సుప్రసిద్ధి కెక్కినవారిలో నగ్గగణ్యుడు. ఆల్బీరియా, తుర్కిస్థానము బల్గేరియాలో తురుష్కులలో బోరాడెను రమ్యాయుద్ధాంగ మంత్రుగానుండెను. 1904 వ సం॥ లో జపానుతో జరిగినయుద్ధముందు రమ్యాసేనలకు సర్వాధిపతియయి రమ్యాసేనలు పరిపూరణముగ ఎన్నో గొప్పయుద్ధములలో జపానువారివశము కాకుండకాపాడెను. ఈయన రమ్యాసామ్రాజ్యములో అనేక పరగణాలకు పాలకుడుగా సయితముండెను. యుద్ధవిషయములనుగురించి అనేక పుస్తకములనువ్రాసి బహుమానములను నందెను. రమ్యాసైన్యోద్యోగులు పొందదగిన బిరుదములలో ఈయనకు రానిది ఒక్కటియులేదు. ఉపకార వేతనము వృద్ధాప్యములో బుచ్చుకొనుచున్న కురుపాట్రిన్ గారిని జనరలు హిండ్లెన్ సోదరులకై రమ్యాచక్రవర్తిగారు కోరుటయే ఆయన యెంత శౌరవముతో జూడబడుచున్నదియు స్పష్టమగుచున్నది.

వింతలు-విశేషములు

(వికట భారతి)

ఒక వెల్లెంపుడగా-ఇంకో వెల్లెంపు. ఇంకోకై యుండగా-యొకదాన్ని మరొకె యుండగా తొలకదాన్ని ఈలరు మగవాడు ఇమ్మాయుండి వెల్లెలను ఈదేశంలో వెల్లెచేసుకొన్నా వాళ్లందరూ వాని ప్రాణానికి బడివల జొస్తూ తిప్పేమిలేదు భర్త విరుద్ధం తలపెట్టేయకే లేదు. ఆచార విరుద్ధం అనలేలేదు. స్వామలవాద-నదా చారుల-సాంప్రదాయకులు- యాదవ్వండి మండలాలకండితు నున్నా ఆయనభావధికి అగ్రభూషణమైనదాని ఆత్మకణ యేలేదు. ఇతరునికి ఈ పుణ్యార్థుడు ఈ విధంగా కన్నె చెరచిడిపించడం ఎంత ఘనకార్యం అని అందరూను నుండ అసలు గొంతుకలు చాలక మొచ్చు గొంతుకలు ఎటు దెచ్చుకొని ఎంత విగ్రహ గా వై న పొనుకుతాను.

“అయితే ఇప్పుడు అంతా ఆలాగు పొందడం లేదు. తొడి. ప్రభుపాతం ఈలాంటి పానుని ఇంగితం లే ముదా ఏను:చేకావు. ఏకపక్షీతరం ఏటుకలి: హిందూజేకా నికి ఇంతఅవభూతి తెచ్చావు” అని బుద్ధికుంతులందరూ హేతు అంటే ఆదర్శింతుండ. ముగ మాటానికి ముగం చాటెయ్య ముదా- అక్కడక్కడ ప్రామానే వున్నార- అయితే ఒక్క మాట- కక్క మగవాడు తండనుండి గట్టుకుంటే ఆడినే నాడు లేదు గాని ఆడదొక్కటై ఆ లాంచేసిందంటే అంతా చెప్పకనేవారేగదా! భర్త దుర్మార్గుడై వాధవెట్టి తిరిత్యంబివానాడ ఆడ అతణ్ణిదరి అయ్యణ్ణి దివాహం చేసుకుంటే పుట్టియునిగిపోయినట్టి ఆడవాళ్లు మగవాళ్లు అంతా ఆడిపోనుకుంటారు. ఆదిమయంలో న్యాయ శాస్త్రానిగాదా మన దేశంలో ఆడవాళ్ల కనుకూలంగాలేవు. మగవాళ్లకే మంచిగా వున్నాయి. నీతిలేక ఎక్కడైనా నీ నీ వెల్లెంపు లల్లసంటే వారి వెల్లెనికి వానిచేత మనోవృత్తి మాత్రమే యిప్పిస్తానని యింకేమి శిక్షలేదు ఆడదిగనుక నేను అత్తనాంటికి నిల్లసంటే పట్టిభర్తకప్పగించుచు బంట్లోకు లను వంతుతాను.

బాబూ కుమారకాథ సగూడు అనే బంగారీ ఆయన భార్య ప్రభుత్వమునూ ఆయన బ్రతికుండగానే ఆదిద ఆయన భార్య నే మరొక ఆయనకు వెల్లెడింది. అయితే అత్త మీదా వెల్లెంమీదా వెల్లెంపు వెల్లెడినానిమీదా అసలు భర్తకేను చాడట అసలుభర్త అల్లటపొచ్చుచు మనకొన్నా రేమాకానుకాదు. పెద్ద ఈలాంటిదాడే కాకుండా పెద్ద బొమ్మలో ప్లేడరికాదా చేస్తున్నాడు. వెల్లెయి ఏడేపిండ్లయిందట

అలామగడూ అయితే శ్రీ పాటు అను కూలంగానే కావురం చేకారటం. అంతట ఆయన మారుగానీ పరమ తడించారట॥ ఆడపిల్ల నామకపిల్లనా ఆపిల్లకక్కర్లేదా నాకు అల్లుడా రావోయి యిల్లరికం పుండువుగానా? అత్త అట్టే అల్లుణ్ణి బలవంతం పెట్టిందట. అతడు రానన్నాడట. అయితే అమ్మాయిని అత్తవారింటికి పంపించనీ తట్టుబట్టిందట. అందు మీద అతడు భార్యకు తట్టుకొందుకు కలక్కడదగ్గరనుం వారంటు పుచ్చుకుని వారింటి కెలికె వార్కొప్పిల్లను కనకద నియ్యలేదట. ఆరికేబుద్ధి లేదు. అత్తకూ బుద్ధిలేకు. అయితే వాళ్ల జోరీ మనకువద్దని అతడు ఆపూనే అనడంమానేకాడట.

మానేస్తే మనపుణ్యమే పండిందని పిల్ల కాదిదవల్సీ వెల్లె చేసిందట. అందులో మల్లి॥ అల్లుడు చనిపోయానాను. అందు కోసంమా అమ్మాయికి విధవా దివాహం చేస్తున్నానని॥ కూడా అత్తగారందరితోనూ చెప్పిందట. ముగడు తెల్పినకేసు విని మేడప్రేటుగాడ అత్తకు అరికి ఆరి ఆయనకునూదా సమను అ పంపించున్నారట. ఇల్లరికం పుండనన్నంతమాత్రాన ఆ యిల్లాలు అల్లుడుమీద కత్తుకనొంది అంతవని చేసిందాఅనే చాళ్ళ్యంలేదు. మాకోడం పనికిరాదు మా అమ్మాయికి మల్లి వెల్లెచేస్తాం అని ఎంతవంది చెయ్యడంలేదు. ఆది ఎప్పుడైతే పుండో ఇతే అప్పడే పుండవచ్చు.

ఈలాంటి ఇంతకంటె చిరవిచిత్రమయిన సంకతి ఇం కొకటి బయటకొంది, వెల్లెలేదు. వెదాకుంటేలేదు. అతిభూతు లో అల్లుడు కనాడు అనే సాహెబు తనభార్య తన యింటికి రావడంలేదు. దాన్ని తట్టి తెప్పించాలిదానాచేకాడట. చేస్తే ఏమి సాత్తుమా ఏమి నుండున్నా మా ను తెలియకు గానిభార్యను కీక్కురిగా పట్టి తెచ్చుం అధికారులు అక్కర నుచ్చారు. ఇస్తే ఇష్టంవచ్చినకును పిల్లనొకదాన్ని తట్టుకొని తచ్చిభార్య యిడేకునాయంటికి రానాటోందని అతడన్నాడట.

అయ్యో ఇదొక్కడి అక్కాడుం పిల్లకింకా వెల్లె కా లేదు. అందమిప్పి ఆపవారిం చొచ్చునని అక్కాయని కొడకట్టి అప్పగదానా లేచ్చాడని॥ పిల్లకక్షాన వారించ్చారట. అందిలేక అందకపోతేకానూ ఆధారం అన్న మాట అక్కాయపు సాయోజ్యుడు అప్పుడు అక్కరకువచ్చింది. పోల్లివొకలాగేవుంటే పొరబాటు పడ్డాంండి అవరాధం వచ్చిందండి అనుగ్రహించాలండి అన్నాడట. అంటే పిల్లకు భర్తలు యడగాయచ్చి పిల్లను కదిలి వెల్లెరట.

అందులో విశేషమేమిటి. అక్కాయంగా ఇంత అల్లరి చేసిండుకు అత్తణ్ణి తగినట్టుగా నందించకుంటే అక్కాయం అంటే అనుమానలేని అల్లరివాళ్లంతా తలా ఆకంభిస్తే ఆసాదభ్యం ఇక ఆకు గుతారా? ఏ నీమి చతుత్కారాలండి. కాలంకొద్ది కన బడు తున్నాను.

స్థానికవార్తలు

హైకోర్టు వజీర్లు: — పి. వాసుదేవరావు, పి. ఎ. కె. నుబ్రహ్మణ్ ఆయ్యర్లు హైకోర్టులోకి జేర్చుకొనబడిరి.

పురపాలక సంఘసభ్యులు: — ట్రైబియల్ కాలనీ సభ్యులగు నున్న వారిలో పి. శ్రీనివాసాచార్యులుగా రోజు రుగా నున్నాడు.

గవర్నరుగారు: — ఆగష్టు 4 వ తేదీన జరుగు ఇంటర్ సెమర్ సర్వీసులో ఆరు గవర్నరుగారు పరీక్షారమునో నాటి దినమున లేచిపోయినందున సెంటుజార్జి కేంద్రమునకు బోధకుగా చెన్నపురికి విచ్చేసెదరు.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము: — సెల్లూరు హైకోర్టు వజీరు ఎన్. చెంగయ్యగారు కట్టపరిశోధనని నొందినవారిలోనియింపబడు విశ్వవిద్యాలయ సభ్యుల నిలిపింపవారిలలో నొకరుగా నున్నట్లు తెలియుచున్నది.

చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాల: — కళాశాల ప్రిన్సిపలుగారు, ఉపాధ్యక్షులు, విద్యార్థులు ఒకచోట సమావేశమయి వేంకటగిరి మహారాజుగారి యశాల మరణమునకు విచారించిరి. తమవల దినమంతయు కళాశాలకు సెలవుగలదెను.

మదరాసు నగరపాలకసభ్య సంఘము: — ట్రైబియల్, 18 వ కాలనీయపున మదరాసు నగరపాలకసభ్యసంఘ సభ్యుల నిలిపింపవారిలలో, సాల్వ డిపార్టుమెంటులో ఇరెన్స్ట్రుగగా పనిచేసి పింఛను తీసికొనిన కె. రాఘవాచార్యులుగా రోజురని తెలియుచున్నది.

స్నేహ కంపెనీ: — స్నేహ కంపెనీనుండి “దిటాఫర్” అను పుస్తక కలుగజేయుచున్న మాకార్యస్థానము జేరినది. ఇది జర్మను “కాంటోజు” స్థానమున తయారు జేయబడినది. వివరముల తెలియుగోరువారు చెన్నపురి యందలి వైకంపెనీ మేజరుగారికి రెండవారి దిశ్యులలో నొకయుత్ర రమానంపెన కాంటిలలో గూడ వివరములపంపవలెను.

అనన్యత తెలుపు నభి: — క్రిష్టియన్ కాలేజీక యితెన్న హాస్ సభియనున్నటి సాయంకాలము నొక సభ జేసి, క్రిందటి శనివారము నాటి సెనేటు సభలో క్రిష్టియన్ కాలేజీ ప్రాధనకు ఇ. మెస్సేయులుగారు ఇంటర్మిడియటు విద్యార్థుల రిక్షాకూలివాళ్లను తూలవాడుట యనయంజనము తమయనయ్యులని చెబుచును నొక తీర్మానమును వెల్లడించిరి.

ప్రాణము గాపాడుట: — ధారుణు నొరస్వామి అను చెన్నపురి పురవాసి మాంటేరుగారి యింటిలో రూ2500 సొత్తు నకవారింపెనని వ్యాజ్యముగాగా బోలీసువారు వారిని పట్టుకొనిరి. బోలీసు ప్రేమలలో వారిసంగతి విచారించుచుండగా ముద్రాయ అక్రమమునందు నూతిలోకికి మిక్కి ఆర్క హత్య జేసికొని బయల్పించెను. వెంటనే హెడ్ కాన్స్టేబులు వాసుదేవ్ అనునకు నూతిలోకికి దుమికి వారి ప్రాణమును గాపాడెను. ఈ సాహసమునకు రాబోవు శనివారమునాడు కమిషనుగారు వారికి బంగారు నోదా నొసగెదరు.

నిమ్మ జాతుద్ధరణము: — జోన్న వీధికి సెంబరు రానుమోహన మందిరములకు మొట్టటిదినమున నొకసాంఘిక సమావేశము జరిగెను. ఆ సమావేశమునకు వెంకటాచల నిమ్మజాతి అన్యోన్య సహాయసంఘమునా రాహ్వోంక బడిరి, నిమ్మజాతివారు వెదగతి భూతియలలో గలియుట కిదియే ప్రభు ప్రయత్నము సభికులందఱును కచ్చివ పిమ్మట ఆల్పహారమును పంచి నెట్టబడెను. సంగీత క్రిందమున సభ్యుల హామోహపబడిరి. భారతీయసంఘ సేనాసంఘసభియను, వేంకటసుబ్బయ్య బి.వి. గారు ఆనిమ్మజాతియలసంగతిగ సభికులకు తెలియబడిమిగుల యరవనలలోనుంచి వారికి నాగరిక సిధికిర చుట్టసంతోషకరముగా నున్నదని చెప్పి ప్రాంత వారలం బించిన త్రాగుబోతులను మొదలగు మరవాసులన్నియు నిజము పూర్ణముగ విడచి నెట్టబడెనని తెలియ పరచెను. పిమ్మట హాస్టలు ఉన్న వ. శ్రీనివాసాచార్యులుగారు నిమ్మజాతియల అభివృద్ధికి విశదపరచుచు, విదేశీయులలో నిమ్మజాతియలనుండినీతిలో నుండుట నెఱుకపఱచి వారికలదటికి ప్రభువ తరగతి విద్యయైన ఇతలలో బాలు ఆత్మగర్వముగా నున్నదని చెప్పి, పిమ్మట సభ్యుల కరతాళ ధ్వనులతో సభించిరి.

ఫోర్టు సెయింట్లు జూర్జి నెట్టెను. జూలై 25 మంగళవారము. సెల్లూరు జిల్లా యందలి ఫోర్టును మేజర్ వీల్సన్ రా. రా. త్రూపోర్ట్ విశ్వకాథాశ్రమి త్రాగరాజ ఆయ్యర్లుగారికి న్యదస్తూ: నాంగ్ భాషలో సాక్షి విచారణకు వ్రాసికొని అధికార మొనగబడెను.

కాకినాడలోనుండు తెంపరీకట్ట నేటు జడ్జికోర్టుకు ఆగష్టు 12 వ తేదీనుంచి మరియొక సంవత్సరమునకు సాయం టకును, ఆ కోర్టు జడ్జి గో. నాథుజిల్లా జడ్జిగారు తమ జ్యూరిషు డిక్షనులోనికిచ్చి స్థానిక కార్యవ్యయల విచారించుటకును మదరాసు గవర్నరుగా ఉత్తరువు జేసిరి.

న్యాయస్థాన వార్తలు. హైకోర్టు

న్యాయమూర్తులు: ఓల్డుఫీల్డు సహజ ఆయ్యర్లుగారు. యాజ్ఞీన ద్వీపాంతరవాసశిక్ష: — ముప్పంద గొండును అను నతడొకశ్రీని చెఱపట్టి తనతో నుంచుకొనెను. ఆ శ్రీని గర్భవతి కాగా పురుషబాలకుడు కరుణ్యుల అను నామకు నియోగించెను. పురుషబాలిన వెనుక నామ హద్దయిరి తలమును తన జీతము నిమ్మరి బాధించుచుండెను. క్రిందటి ఏప్రిల్ 10 ల 4 వ తేదీ జీతము నిమ్మరులు వారిద్దరికిని గొప్ప కలహము సంభవించెను. తన శుట్టురట్టుతో నున్న కలహ త్రావమున కోపమును భరించుటకు నుద్దామ ఆమెను చంప జేసెను. కోయంబత్తూరు సెషన్సు జడ్జి వారికి యరణ శిక్షను విధించెను. అపిలులో హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు వారిసంగతి ఆగ్రహపరచునని జేయుటచే నతి దా దారుణకృత్యము జేసెనని చెప్పి అతని శిక్ష తగ్గించి యాజ్ఞీన ద్వీపాంతరవాస శిక్షను విధించిరి.

ఫిఫు పెన్సిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుకోర్టు. సి. బి. ఎన్. పిల్లేగారు.

యూరోపియనులు భారతీయ విద్యార్థిని దూషించుట: — పచ్చకపకాళిల హోస్టలులో నివసించు పి. నాగాయలస్వామి ఆయ్యరు అను ఫస్టుక్లాసు విద్యార్థి క్రిందటి ఆదివారమునాడు ఛెల్లీబల్ ప్రేమనుండి పోర్టుప్రేమనకు మూడువరగతి బండిలో ప్రయాణముచేయుచుండెను. ఆ బండిలోనే మదరాసు డెడ్ లైట్ ఆఫీసు మేనేజరు జి. ఎలియటు అను యూరోపియనుడుగూడ ప్రయాణముజేయుచుండెను. ఆ సమయములో ఎలియటు విద్యార్థిలో నేడయ్య జగదము లేచి వారిని బాధించి దూషించెను. విద్యార్థి ఎన్నురు ప్రేమనవద్ద బండికిగి ప్రేమనూచ్చున కాసంగతి చెలియబరచెను. ఈసంగతులన్నియు వ్రాసి విద్యార్థి ఫిఫు పెన్సిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో దావాతెచ్చెను.

న్యాయాధికారి ఎలి టల్ గారికి సత్కృతుల సంపిరి.

సహజ జ్ఞానాభివృద్ధి సమాజము: — గోవారి జిల్లా, రామచంద్రపురము తాలూకా, వెనుకపాక శివారు సాగుము గ్రామమున జూను 24 వ తేదీన రామచంద్రుని నామము చెచ్చు ఫోటో వెద సత్యబారాయణమూర్తి పంతులుగారి యాజమాన్యము క్రింద కొకసభకు గావించి “సహజ జ్ఞానాభివృద్ధి సమాజము” ను నెలకొల్పిరి. ఆ సమాజమునకు సత్తి పీఠయ్యగారు అధ్యక్షులుగను, వెంగల రామిరెడ్డిగారు వ్యవస్థాపకులుగను, సత్తి చాకరయ్యగారు కార్యదర్శిగను, దండే బసవరాం శేఖరగారు సహకార్యదర్శిగను, వెంగల చింపల్లి రెడ్డిగారు కోశాధికారిగను, ఏర్పాటుచేయబడిరి. గ్రామములోని పెద్దల గౌరవ సభ్యులుగను జేరిరి. సమాజము నందు 26 గురు సభ్యులు గలరు.

తిరువణ్ణూరు వార్తలు: — ఇచట జేరివు మిమను హైస్కూలుకు, మ్యూన్సిపల్ సెకండరీ స్కూలులకు గలవు. విల్సన్ గారు పరపాలక సంఘాధ్యక్షులుగా నుండునపుడు మ్యూన్సిపల్ స్కూలు క్రిందికి తొక్కివేయబడెను. మిమను స్కూలుకు కెక్కడు ప్రోత్సాహమునుండెను. మనిసిపల్ స్కూలు అభివృద్ధి నిమిత్తము గొప్ప ప్రయత్నములు జరిగిని. ఒక మహాసభాపుడు దానిని హైస్కూలుగా మార్చుటకు 10000 నీయ మొటయచ్చి ముందుగా 5000 ల నిచ్చిరి. కాని దర తినునాను తగినప్రోత్సాహముచ్చియుం గనిపించెను. స్కూలు మందరము కట్టుకొనటకు 2 ఏళ్లు గలిగించి పిదప సభికార మొనగబడెను. ఇచటి మిమను స్కూలు పాక్షికముగా పని జేయుటచే గాక అనేకయింక కట్టబంద్యం క్రింద ప్రవరణములోనికి మార్చి జేయుచు మరిత్యవము గూడ కృత్రినించుచున్నది.

పురుషోత్తరీ వార్తలు. (ఫ్రెంచివర్షియ జనరలుగారి కార్యదర్శిగానుండు ఆం గాటు సెనెల్ గారు యుద్ధమునకుబోయి గాయముతిగిరి అను ప్రిలలో చనిపోయిరి. పురుషోత్తరీలో మార్గం జర్మను మిమనరీలు పట్టుకొనబడిరి.

దీర్ఘబ్రహ్మ సక్రము: — కృష్ణానందలకున మత్త్యల గ్రామముందు కై వారం వేంకటనారాయణగారు సంవత్సర కైత్ర శుక్ల త్రితితు మొదలుగ దీర్ఘబ్రహ్మ కైత్రము నతివిభవము తో జరుపుచున్నారు. దీనికి సంవత్సరాలతయిన సకభ్యుధము జరుగును. వీరుపరమభక్తులు. దయాస్వాతులు. అన్నప్రదాతలు. వీరు చిన్నతనమునడియించు బుద్ధికార్య పరతంత్రులై సజ్జనుల సాహాయ్యమున నిరుదవి నాలుగు సహస్రీయలకు, ఇష్టు సప్తానామను, వారదసప్తానామను, సామాజ్య కట్టాభిషేకమునుగ వించియున్నారు. అందు సంవత్సరములనుండి కృతిసంవత్సరము వసంతి సవరాత్రియము జరుపుచుండిరి. ఈసంవత్సరమున నడేబి కారము కసంతి కరాత్రియము: బ్రాంం భించి దానిని దీర్ఘబ్రాహ్మకైత్రముగా మార్చి సంవత్సర దీక్షనవలంబించిరి. భక్త్యుభావ్యాదులతో సజ్యము బ్రాహ్మణ సమారాధన జరుగుచున్నది. దయానయము సత్కార్యమరం ధరులనుగా వాసిరెడ్డి శ్రీచంద్ర మోక్షీకరశ్రీసాద్ బహదర్ ను నుల్లూరుగా మిక్కిలి సహాయ్యులు చేయుచున్నారు.

మెసపొటేమియా నైస్యము

లండను, జూలై 24 — మెసపొటేమియా విషయమున హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారును యుద్ధసంఘమువారును చేయుచుండిన పనులనుగూర్చి లాండ్ జాడ్జిగారు కామల సభలో నుడివిరి. ప్రస్తుతపు ఏర్పాట్లు కృత్రికముగా నుండలేదు. మెసపొటేమియా నైస్యము ముఖ్యసేనాధిపతి యుత్తరువుల క్రింద నుండును. మెసపొటేమియా నైస్యవిషయమున ముఖ్య సేనాధిపతియే పూచీగలిగి యుండును. సరఫరా విషయమున లోడ్వడగల ఉద్యోగులకు హిందూదేశమునకు బంపుటకు ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవి. సరఫరాల పంకమును యుద్ధసంఘము వారు చూచుచుందురు. సరఫరాల భాషగణ జలుగుచున్నది గాని వారిని పంపుటయందీగోపములుజుగుచున్నవి. నడిమియగా వీరిని పంపుట కష్టము. హిందూదేశమునందున్న స్త్రీయరులన్నియు పంపిజేయబడినవి. సర్ జాక్ బార్డిగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు హిందూదేశపు సేనవై యుద్ధసంఘము వారి కేయధికారమును లేదనిచెప్పిరి. యుద్ధసంఘము వారి క్రింద మెసపొటేమియా నైస్య ముండును.

భట్ల వెనుమర్రు పాఠశాల.

కృష్ణాజిల్లా భట్ల వెనుమర్రు గ్రామముందలి ఎలిమెంటరీ పాఠశాల ప్రస్తుతము చాలదృష్టియందున్నది. ఇదిరవరలెగాక ప్రస్తుతము పాఠశాలయం దొక యుపాధ్యాయుడు మా. త్రమే పనిచేయుచున్నాడు. పాఠశాలోపాధ్యాయునకు విద్య చెప్పటయందు శ్రద్ధలేదు. పిల్లలకు పరిపాలనగోను, అడ్డుమొనకారీలో కాలము సరిపోవుచున్నదట. లోకములోయైన పాఠశాలనిమిత్తమే యా రెండియందుగూడనే నున్న ముఖ్యో గోడనుకట్టింది. పాఠశాలకుకుభ్రమును బాధినవాడయిన బోధువారికరుగు లేదు. పాఠశాలయం దావులను కట్టి రాత్రిపు తొక్కించివేసెదరు. బ్రాహ్మణ పిల్లల పాఠశాలకు వచ్చినపుడొకచోట వేద, ఒకచోట త్రిక్రివేకగడ్డి, ఒక చోట కుమార్తెలు. ఇట్టిసీతిలో పిల్లలకు చదువెట్లువచ్చును? కావున లోకములోయైన పాఠశాలయన్నిటిని విచారించి వైక నడిచిన యిష్టులను తీర్చి గ్రామవాసులకు విద్యావాయు చేతు పొక్కితులు. గ్రామవాసులు.

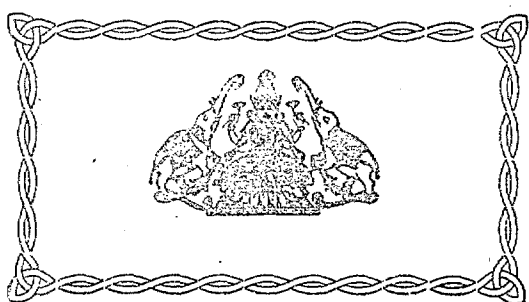
శ్రీ వైవమహాసభ. వికటకు.

సంస్కృతహూణభాషల సభ్యులందుకట్టిగారి వేదాధ్యయము చేయుకట్టిగారి వైవ బ్రాహ్మణ వీరబాహు వైక మహాసభలను దృష్టపరచుము గోరు నెవల తయారీతిగతులను తెలుపుకొనుచు సభలను మదింపబడి సభికులకు బంపబడి యుండు నమూనా పత్రకారము దుభాషులను వ్రాసి యా జూలై నెలాఖరులోగా చేతులాసిన మాలో నెవరి సద్విక్షనను పంపుకొనవచ్చును.

కొంపల్లి కోటలింగం, గుంటూరు. కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు, చెన్నపట్టణము. కార్యదర్శులు. శింగరాజు వెంకటపుబ్బారావు, బెజవాడ. కోశాధిపతి.

విషయము ప్రకారము.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము	3-4
వింతలు-విశేషములు	5
ప్రధాన వార్తలు	
భూస్వాతంత్ర్యముల దాఖలా	6
విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహకుల అశక్త దౌర్జన్యము	7
విరోధ మహా సంగ్రామము.	
విశేషతంత్రీ వార్తలు	8-9
నిత్యతంత్రీ వార్తలు	10
ఇంగ్లీషు తెలిగ్రామములు	11-12
ఇతర విషయములు	13
బడవా నటన	14
వృత్తాంత శ్రేణులు	15

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 వ సం॥ జూలై నెల 25-వ తేది

మంగళవారము.

భూస్వాతంత్ర్యముల దాఖలా.

III

సర్వేల్పాండు రికార్డు కమిటీవారు డైగ్లాటు మున్నగువానిలో మార్పు లొనర్చి భూస్వాతంత్ర్యముల దాఖలాలు నిజమునకు దూరము కాకుండ జూడవలెనని సిఫార్సు చేసివారిని ఇదివరలో వ్రాసి తిని. ఆ మార్పు లెట్టివియో వివరించుట యవసరము. ప్రస్తుతము గ్రామపు లెక్కలలో డైగ్లాటు చిత్ర పట్టాలును గ్రామపు పటము చేయటం పటములు చేరి భూస్వాతంత్ర్యముల లెక్కగా నేర్పడుచున్నవి. ఇందులో ముఖ్యతమము డైగ్లాటు. దీని యందు ఇప్పటికిని భూస్వామి పేరు కలదు కాని ఇది రిసెటలెంటులప్పుడు గాని అనగా ఇరువది సంవత్సరముల కొక్కి పగ్గాయము గాని సరిచూడబడుట లేదు. ఇకముందు డైగ్లాటు అయిదు పంచత్సరముల కొక పర్యాయము త్రిప్పి వ్రాయవలయునట. సంవత్సరము పంచత్సరము ఫిర్యాలోని ఐదవ వంతుకు సంబంధించిన డైగ్లాటును త్రిప్పి వ్రాయించవచ్చునట! ఐదు సంవత్సరముల కొక పర్యాయము వ్రాయవలెనట మార్పు కల్గినను స్వల్పముగా కలిగి యుండును. ఈ స్వల్పముగూరై ఎన్నో అప్పటికప్పుడు విచేడ్లలోపుగ నే డైగ్లాటు 12-వ కలమున నమూనూ కావలయునని సర్వేల్పాండు రికార్డు కమిటీ వారియభిప్రాయము. ఇది వీరు సూచించిన మొదటి మార్పు. రెండవమార్పు భూమి అనుభవదారుని సూచించుటకు సంబంధించినది. ఇదివరలో భూమి అనుభవదారుని పేరు కరణముయొక్క ముసల పేటికలో నుండును వచ్చినదే కాని లెక్కలలో లేదు. ఇప్పుడు ఆ పేరు డైగ్లాటు 12-వ కలమున నమూనూ కావలయునని కమిటీవారి సలహా. భూస్వామి పేరు వ్రాయవలయునని అవిభక్త కుటుంబ

పు యజమాని పేరు మాత్రము వ్రాసిన యెడల చాలును. ఇతరభాగస్థు లున్న యెడల వారియందర పేర్లును, తెలిసికొనుటకు వీలున్న యెడల వారిభాగముల పరిమితియు, వ్రాయవలయును. డైగ్లాటులోని మొదటి పంచెండు కలములలోను విచేడ్లలోపుగ నెవ్వరును చేయి పెట్ట వలె లేదు. మార్పులన్నిటికిని పదిమూడవ కలము స్థానముగా సంగీకరింపవచ్చును. ఏమార్పు కలిగినను అందులో నమూనై పోవలెను. త్రిప్పి వ్రాయవలయునని అన్ని మార్పులును ఆయా కలములలో చేర్చి వేయ బడవలెను. పదిమూడవ కలములో నమూనూ కాదగినమార్పులకు ఆధార మొకటి కావలయును గదా. తదర్థము కమిటీవారు మార్పుల రిజిస్ట్రార్ కటి ప్రత్యేకముగా పెట్టవలయునని సలహా చేసినారు. ఇందులో రెండు భాగములుండును. ఒక భాగము అసలులెక్క. రెండవ భాగము దానికి ప్రతి. ప్రతిలో అసలులో కంటే రెండు విషయములు ఎక్కువగా వ్రాయబడగలవు. కరణము రిపోర్టు, రివిన్యూ ఇనస్పెక్టరు అధికారి తహశీలుదారు రిపోర్టు. అనగా ఈ ప్రతి యందు మార్పునకు సంబంధించిన చర్య యుండగలదు. అసలుమీదను ప్రతులమీదనువగున అంకెలు అచ్చువేసియుండును. మార్పు పనియంతయు జరిగినపిదప అసలులోను ప్రతిలోను నుండవలసిన సంగతు లన్నియును చేర్చినపిదప కరణము అసలును తనవద్ద నుంచుకొని ప్రతిని తాలూకాక చేరికి పంపవలయును. తనవద్ద డైగ్లాటులో మార్పులను పదిమూడవ కలమున నమూనూచేయవలయును. తాలూకాక చేరి ప్రత్యేకము గూర్చాస్తావ్వడి అగుమాస్తా ఈమార్పు రిజిస్టరు ప్రతిని బట్టి అక్కడ డైగ్లాటులో పదిమూడవ కలమున మార్పులను నమూనూ చేయవలయును. సర్వేల్పాండు రికార్డు కమిటీవారి రేర్పరచిన మార్పు రిజిస్టరులో భూస్వామి, అనుభవదారు వీరిలో మార్పులు కలిగి విస్తీర్ణము శిల్పు సబ్ డివిజనులలో భేదము ఏర్పడినప్పుడు ఆ భేదమును చూపుటకు మాత్రము తావుండగలదు. దిరహాతులు, రాజీనామాలు ఇందులో చేరిపోవుచున్నవి. కాని తరగతి తరగతి మున్నగువాని మార్పులు ఈమార్పు రిజిస్టరులో నుండవు. ఇవి గ్రామపు మూడవ సంబంధ లెక్కలో తెలియ పరచవలసి యుండునట. ఈ సందర్భమున సర్వేల్పాండు రికార్డు కమిటీవారు ఒక్క నిదర్శన మిచ్చినారు. రైతు ఎల్లయ్య తన భూమికి లగ్గిగానుండు శృశాసనము పోరంబోకులో కొంత భాగమును ఆక్రమించుకొనినాడు. ఆ భాగము శృశాసన కార్యములకు గాని మిగిలినతరములకు ఉమ్మడిపనులకు గాని అవసరము కాదు. దానిని రివిన్యూవారు ఎల్లయ్యకు ఇచ్చివేయవచ్చునని తీర్మానించు చున్నారు. అప్పుడు దాని తరగతి మార్పుట సబ్ డివిజను చేయుట మున్నగు కర్మలనేకముల అవసరములు. ఎల్లయ్యకు సంబంధించినంతవరకు మార్పు రిజిస్టరులో నమూనూనే కాని తరగతి త్యాగములు నమూనూ కావు. వీనికి కరణము మూడవ సంబంధ లెక్క. తుదిగా సర్వేల్పాండు రికార్డు కమిటీవారు డైగ్లాటును సంపూర్ణముగా స్వాతంత్ర్యముల దాఖలా లెక్కగా చేయ తలపెట్టినారు. అయిదేడ్ల

కొక పర్యాయము మార్పుట పెట్టినారు కావున అచ్చువేసి ద్రవ్యము దండుగ చేయుట ఆవశ్యకము కాదనినారు. ఇందువలన ప్రభుత్వమునకు ఎక్కువ లాభము కలుగు ననుటకును సందేహము లేదు. డైగ్లాటునకు ఇంత ప్రాముఖ్యము వచ్చిన పిదప చిత్ర పట్టాలు ఏమూలకో దాగవలసి వచ్చును. చిత్రాయననది గ్రామములో ప్రతిరైతును ఇయ్యవలసిన రివిన్యూ మొత్తముల సంబంధముగూర్చా. పట్టా ఒక్కొక్క రైతునకును ఆతనికి సంబంధించినంతవరకు చిత్రాయనండి వ్రాసియుచ్చు నకలు. చిత్రారెండవ భాగమున నిమేష నిమేషమును మూడుచుండునట్టి తీర్మానాన్ని ఫసల్ జాన్సి మున్నగువానిలో సంబంధము కలది. మొదటిభాగము డైగ్లాటునకలు. రెండవభాగము భూస్వాతంత్ర్యముల దాఖలా కాజాలదు. మొదటి భాగము దాఖలా యైనను డైగ్లాటు నకలుగుటచేత పునరుక్తి దోషమునకు భాజనము. ఈ పునరుక్తి నకలే మరల పట్టా. కాబట్టి అది ద్విగుణీకృత పునరుక్తి. చిత్ర పట్టాలవల్ల వచ్చినముగా తేలు నట్టి స్వాతంత్ర్య మొక్కటియును లేదు. నిజముగా ఇది లెక్క వివరము లనవచ్చును. గ్రామాధికారులు లెక్క పెట్టుకొనవలసినపనిభూములనుభవదారులతో నైయున్నది. అట్టి యనుభవము పేరిటనే క్రమముగా వీనిని సిద్ధము చేసికొనుట బాగుండునని సర్వేల్పాండు రికార్డు కమిటీవారి యభిప్రాయము. కాని వారు వెంటనే యీ యభిప్రాయమును జారీతో పెట్టవలెనని తెలుపలేదు. ప్రస్తుతము పట్టా లనిన ఈ రాజధానిలో ఏదో స్వాతంత్ర్య పత్రము లని అభిప్రాయమున్నదట! డైగ్లాటును దినదినము సంస్కరించిపెట్టి అందులో నుండి తీసిననక లేచక్కని ఆ ధారముల లోకమునకు రివిన్యూ శాఖవారు చూపునప్పటికి పట్టాలభయ తప్పిపోవునట. అప్పుడు చిత్ర పట్టాలలో మార్పు చేయుటకు సమయము కలుగునట! సర్వేల్పాండు రికార్డు కమిటీవారు చేసినపై సలహాలు మారు మిక్కిలి సమజసముగా వోయచున్నవి. రైతునకు గల చిక్కులు విశేష భాగము ఈ మార్పులవలన దప్పుననుటకు సందేహముదోపగు. అయిన ఇన్ని మార్పులు కలుగుటకు కొన్ని శాసనాధికారములును కొన్ని శాఖాసంబంధముల భేదములును అవసరమని కమిటీవారు సూచించినారు. వానిని ముందు వివరింతుము.

విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహకుల

అశక్త దౌర్జన్యము

విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహకుల చిత్ర కార్యక్రమమును గురించి నిన్నటిదిండు కడుదూరము వివరించితిమి నేటిదినము వారి యశక్త దౌర్జన్యము నొక కొంత బయట పెట్టవలసి వచ్చినందులకు చింతించుచున్నాము. మన స్థానిక శాసన సభలో విశ్వవిద్యాలయ ప్రాతినిధ్యమును సంపాదించియుండు పీఠాధిపతి గారు, ఇ. ఎమ్. మెక్లేలు గారు, ఇరువురూ అసహనము మూర్ఛనహించి వచ్చిన రీతిని ప్రవర్తించి యుండుట వారేయందునట్టి విశ్వవిద్యాలయ ప్రతిష్ఠాపనకు శారవసాదకము మాత్రము కాదు. మెక్లేలుగారు తాము సభ్యసంఘమున నున్నా మునుటను గూడ మరచినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

“కొత్తలాగువారిని జట్కొట్టడం వారి కళాశాలలో కూర్చుండబెట్టి రెండేండ్లు వారికి బోధచేసి వీరితో పంపుచున్నాడు. అట్టివాడు లేడు ఎట్లు”

అని వీరు ప్రశ్నించినట్లు! అయిన వీరి దృష్టికి కళాశాలలలో చేరు విద్యార్థులు కొత్త లాగు వారును జట్కొట్టే వారును నైనారా? ఇరువది యేండ్లకు పైబడి ఈరాజధానిలో విద్యగర పుచు ప్రజారంజక కళాశాలలో ప్రజారంజక కళాశాలయని ప్రఖ్యాతి గాంచిన క్రైస్తవ కళాశాలలో ఉపాధ్యాయవృత్తి నుండు మెక్లేలుగారికి ఈ దక్షిణరాజధాని విద్యార్థులపై ఇంత విషయ గేల పుట్టినదో మాకు తెలియుటలేదు. అంతఃపురము లకు కల్గినయెడల తాము నిజముగా పాడిరిలే యగుదురేని దైవమును ఖము చూచి సవిచేయు మతప్రచారకులే యగుదురేని పనికి రాజీనామా పెట్టి ఇలుచేకొని సుఖముండరాదా? వాక్కొద్దముచే హైందవ విద్యార్థులకు ముక్తి నియ్య వలయునని మహా సాత్వికుడు క్రైస్తు బోధించిన ఘట్ట మెచ్చట నున్నదో వీరు ఎత్తిచూపిన బాగుం డెను. వీరికి నింకొక హృదయ శత్రువు కూడ ఏర్పడినది. ఎవ్వరో విశ్వవిద్యాలయము వారికి రాజకీయ లాభాలాభదృష్టి యున్నదనియు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తమవిద్యను నిర్వహింప వలయు చున్నారనియు వ్రాసినారట! కర్ణాటకప్రభువు చేసిన విశ్వ విద్యాలయ శాసనము నాటి నుండియును ఈమొర వివదచ్చుచునే యున్నది. నేటిదినము బతులుదేరిన క్రొత్త యంగ్లీషు ఇది కాదు. మన విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహకులు ఆమొరకు కావలసినంత తావిచ్చియున్నారు. ఏవిధముగా నుదారోపకమున వచ్చినను వీరెప్పుడో యాటంక పెట్టక యుండిన ఘట్టమేలేదు. ఎచ్చటనైన నున్న యెడల మెక్లేలుగారు మాకు తెలియవలెనచో సంతోషముతో దిద్దికొనగలము. విశ్వ విద్యాలయ కార్యనిర్వాహకులను ఎక్కువ స్వాతంత్ర్యము హైందవ ప్రజా ప్రతినిధులకు కలుగునంతవరకు ప్రభుత్వమువారికి రాజకీయ లాభాలాభ దృష్టి యీవిషయముననున్నదనిన నెప్పుటికిని నిశ్చయము. ప్రభుత్వకక్షపాతు లగు కార్యనిర్వాహకులు విశ్వ విద్యాలయ కార్యములను తమలో దాము వంచు కొని విద్యార్థులను అంగ్లము పీచడంచుచు నూటికి డెబ్బది నలుగురు త్రోసివేచ్చినప్పుడు రాజకీయ దృష్టికలదని ప్రజలు తల పెట్టుటలో అసహజమును ఏమియు కానరాదు. నిజముగా మెక్లేలు గారు ప్రత్యుత్తర మియ్యవలయుకొందురేని కార్యకూప మున నియ్యవలసి యుండును. కార్యనిర్వాహక సంఘములోనికి ఎక్కువమంది హైందవసోదరులను సహానభౌత్యము ప్రకటించిచేర్చుకొనవలసి యుండును. హైందవాభిప్రాయమును సానుభూతితో గను సించి నుండ రాంగ్ల భావకులకు పవరనచే హైందవ భూమిలో తాము కల్పించిన ఘోరత్యమును బాపి ఆంగ్లభాష ఇతరభాషాపుత్రులతో కల్లోలపెట్ట కే తెచ్చినది గాక ప్రేముడిమై చెలిమిచేసి బాగుపరచ నేతెంచినది యను భావమును వ్యాపింప చేయ వలసి యుండును. ఇది యంతయు మాని శివ మెత్తిన రీతిని ప్రవర్తించుచు పత్రిక లబద్ధములు వ్రాయుచున్నవనియు బూతులు ప్రకటించుచున్న వనియు నోటికి వచ్చినట్లు పలుకుట యశోద్దీపకము కాజాలదు. పీటెండిగూరును క్రైస్తవకళాశాలవారే. వారును నయను చెల్లిన యుపాధ్యాయులే వారును వారినోట రాకూడని మాటలనే ప్రయోగించిరి. న్యాయమూర్తి శేష గిరి అయ్యగారి ఉపక్రమము పెరుభూతము! తప్పు చేసిన కార్యనిర్వాహకులకు—అందులో

నిరంకుశమనోవృత్తి కలవారికి—సంస్కారము పెను భూతముగా దోచుటలో విపరీత మేమియునులేదు. భూతదర్శనమునకంటె నింకొక దర్శనము కూడ ఈ యుపక్రమమున వారికి కలిగినది. అది ఉన్నాక దర్శనము. శేషగిరి అయ్యగారి యుపక్రమమును విశ్వవిద్యాలయ మంగీకరించినయెడల ఉన్నదని మకుట బంధము విశ్వవిద్యాలయ శిరంబుపై నధి స్థించునట! ఇది చుచుత్కారభావ యని పీటెండిగూరి యభిప్రాయము కానోపును. చుచుత్కార మంతయును తమ మీదికే ప్రతిఫలించు చుండుట వారెరుంగక యుండుట చిత్రము. చేత గాని యెవ్వకు మాటలు బహు మెండు కదా! విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహకులెప్పుడు ఆంధ్రో నకు ప్రత్యుత్తర మియ్యలే బోయిరో అప్పుడే నోటికి వచ్చిన మాటలు బిగ్గరగా నుపయోగించి ఎవరీ బలమును నణంప జూచినారో. ఇట్టి తర్జన భర్జనములా ఇరువదియవ శతాబ్దమున పనికి వచ్చునవి?

ఛేంబల్లేరుగారు—మెసాపొటేమియా సమస్య

నేటి వార్తలలో ముఖ్యతమములు మెసాపొటేమియా సమస్యకు సంబంధించినవి. అంగ్లరాజ్యాంగసభలో కొందరు ప్రశ్నలకుగా ఇండియాకు త్రి ఛేంబల్లేరుగారు ప్రత్యుత్తరము లిచ్చినారు. అందులో నొకచోట ఇండియా కార్యదర్శి ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కార్యక్రమములో జోశ్యము పుచ్చుకొనినయెడల పనిజరుగదని అభిప్రాయమును సూచించినారు. ఈ యభిప్రాయము నేటిదినపు యుద్ధమునకు సంబంధించినది. ఇదియే ఇతర సంకల్పములలో కూడ నిజమనుటను ఇండియా కార్యదర్శి యంగీకరించిన సంత బాగుండును. ఆర్థిక కార్యనిర్వాహమున హైందవ ప్రభుత్వమునకు స్వాతంత్ర్య ముండనిచ్చిన సంత శ్రేయము సమకూరు ను! యుద్ధపందరాభిప్రాయములైనను ముందునకు మేల్కొనకూర్చిన సంతోషపలసి యుండును. ఈ యభిప్రాయమునకు మాత్రమే గాక ఇతరవిధములను మెసాపొటేమియా విషయమున ఛేంబల్లేరు గారు చేసినయుపన్యాసము గమనింప దగియున్నది. యుద్ధమునకు హైందవభూమి జైత్రయాత్రానైస్య లను బంపవలసి యుండు నని ఏర్పాటులు చేయ బడలేదు. అట్లుండియును హైందవ నైస్యములు చీనా, ఈజిప్టు, ఫ్రాంసు, తూర్పు ఆఫ్రికా, మెసాపొటేమియాలుకు పంపబడినవి. పంజాబు అల్లరులను లక్ష్యము చేయక జర్మను కుట్రలను లక్ష్యము చేయక హైందవభూమి చేసిన సహాయము మిక్కిలి ప్రశంసనీయము! సర్. విల్లియము మేకురు గారును హైందవ ప్రభుత్వమువారును చక్కని సాయ మొసంగినారు. హైందవ సైనికులు చక్కని శౌర్యమును కనుబరచినారు! ఛేంబల్లేరు గారు ప్రస్తుతమున గల పరిస్థితిని గూడ కొంత చెప్పువారైరి. మెసాపొటేమియాకు హైందవభూమియే ఇప్పటికిని ఆధారభూమి. ఈ యాధారభూమినుండి రాతిగిన వస్తుసంచయమునకు కర వేమియు లేదు. నైస్యముల పరిపాలనయు ఉత్తమ సైనికాధికారి చేతయందే కలదు. ఈ యుత్తమ సైనికాధికారి యుద్ధమంత్రి మండలికి లోబడి పనిచేయు చున్నాడు. రాకపోకలు మున్నగు ప్రమేయము లన్ని

యును అంగ్ల యుద్ధకార్యాలయము వారి యాజమాన్యమున నడచుచున్నవి. ఎల్లెనను మెసాపొటేమియా రంగమున చక్కని విజయము సంపాదించుట హైందవభూమికి కీర్తిరము. ఇట్టికీర్తిని గడించుటకే హైందవభూమి తత్తరపడు చున్నది. ఎంత స్వల్పపు పనులు చెప్పినను హైందవ యాజమానులు వెనుదీయక మెసాపొటేమియాకు ప్రయోగానుగు చున్నారు. ప్రయోగామైన వారికి పది వేలరెల్ల పౌరులు తమకురు నెప్పు డాంగ్ల భూమి శత్రుభంజన స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించునా యని యెరు దుచూచుచున్నారు. ఎప్పుడుతమకు తుపాకులుకట్టు తరుణ మబ్బునో ఎప్పుడు తాము తండ్రివలెండము లై శత్రువుపై బడి హైందవబల సముద్రమున నాతవిని ముంచివే జునగునో యని నిశ్చయ మొక యంగముగా ఆసలు పెంచుకొనుచున్నారు. దృష్టి పథ విభేదము మాటలలోనే నిలిచిపోవుటచేత, హైందవులు యుద్ధారంభమునుండి రెండు సంవత్సరములు సంపూర్ణభక్తి జూపినను అంగ్లలకు మాత్రము తదనుగుణవిశ్వాసము కొద్దిగా నైనను జనించినట్లు కానరాదు. కాబట్టి యీయాజి లడి యాసలే గదా మను విరాళ హైందవులలో పూజనీయ వారంభమయినది. ఈవిరాళకు ప్రతీకారముగ హైందవులలో మెసాపొటేమియా రంగము నెడల నింకను నెక్కువ యుత్సాహము జనించు నట్లు ఛేంబల్లేరుగారు వాలంటీయర్లపై వెలకొల్పి పనిచేయు కలుగుదురేని మెసాపొటేమియా రంగ సమస్య తనంతట తానే విడిపోవును. అచిరకాలమున బ్రిటిషు హైందవ విజయవతాకము మెసాపొటేమియానాల్గు మూలలను విజృంభించి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యపత్రికను బలవత్తర మొనర్చునెంచును.

మన ఉత్తమవిద్య—సర్ ధామసు హాలండుగారు

ఆసంసాహితీ గమలము భూగర్భ దృశ్యములకు సంబంధించిన పరిస్థితిపరమైకము సహజశక్తి జరిగెను. అచ్చట సర్ ధామసు హాలండుగారు ఉపన్యసింపిరి. హాలండుగారు పాశ్చాత్య కవిత్వమునకు పద్ధతులు. వీరు తాతాకుటుంబము నిర్వహించుచుండు లోహకార్యగాంధులకరిగి పరిశోధించి వారలను కలిగిన ఆర్థికలభము అభివృద్ధిపరచుచు యుగిడింపిరి. ఈ లోహకార్యగాంధులే తేలియెడల నేటిదినము కలకత్తాలో వచేయుచుండు ఇంజనీరింగ్ కార్యగారము లన్నియును మూలబడి యుండునని నాటిచ్చిరి. శేషు సిద్ధముల ముందుకు సానుగ్రీ సంతసిద్ధములగుటకు పీటెండి యుండదనియు తెల్పిరి. ఈలాభము ఎట్లుండ కేంకలాభము ముఖ్యమైనది కలదు! నేటిదినము ఈ దేశమున ఉత్తమవిద్య యను నాడుకాన్యమును విద్యుంధి ధర్మయోగమునకేర్పించి నిజమనీతి విద్యనీర్వయెడల హైందవకర్మకురొక ఫలవంతముగా పనిచేయుగలదో తాతలకార్యగారములు నువ్వుతగా తెలియ జేయుచున్నరట! ఇంతకంటె తీక్షణభావంలో మన ముత్తమవిద్యను వివర్ణించినాడు మెక్లేలు, పీటెండిగూరు మార్కు పాటరులకు మానవాతికులై కానిందు హైందవ విద్యార్థి పక్షపాతులలో నైనవలేదు. ముదిశ్వవిద్యాలయకార్య నిర్వాహకులు దీనిని గమనింతురా?

సవరణ

నిన్నటి సంచికలోని 5 వేలలో 2 కలకుండు 27-28 పజ్జలలోని బహుధాన్య ఈశ్వర సునస్కరములను పింగళ బహుధాన్యలుగా చదువుకొన కలయును.

బరోపా మహాస్రంగామము

జర్నలు డిప్యూరులతో పోరు—ఆంగ్లనౌకలకు నష్టము లేకుండుట.

శ్రీ గారంగమున రమ్యావారి విజయము.

మొసపోతుమియా భావిపరిపాలనము—యుద్ధమున ప్రకటనము.

ఇండియా మంత్రి గారు ఇండియా దౌత్యమువారిని బలముగ సమర్థించుట.

ఆంగ్ల సేనల విక్రమము—జర్మనులపని మరల మొదటికి వచ్చుట.

[రైటు రివీజన్స్.]

ఇంగ్లాండు

ఆస్త్రియనుండి బెల్జియము ప్రశంస

లండను, జూలై 22—ఆస్త్రియనుండి బెల్జియము ప్రశంస. బెల్జియమున ఆస్త్రియనుండిగా రుద్రావహము బెల్జియము స్వాతంత్ర్యము నధికారములను ముఠలవెత్తు నున్నది. దీని యందు బెల్జియమువారు పోల్కొందుననియు చెప్పిరి.

సర్ విలియం రాంసేగారి మరణము.

లండను, జూలై 23—రసాయనిక శాస్త్రవేత్తయని ప్రఖ్యాతికొందిన సర్ విలియం రాంసేగారి మరణము ప్రకటించబడినది.

గ్రేప్రభువు నైకొంటు చేయబడుట.

లండను, జూలై 23—కుంటుల సంబంధములగు కొన్ని కారణములవలన రాజుగారు గ్రేప్రభువునకు నైకొంటు బిరుదు నిచ్చుట కంగీకరించిరి.

నై నికులకును, నావికోద్యోగులకును మెడికల్ కమిటీలు.

లండను, జూలై 23—ప్రభుత్వ యుద్ధముగలగు పని చేసిన బ్రిటిషు, ఫ్రెంచి, జర్మన్ల నై నికులకును యుద్ధమున పనిచేసిన ముసలివారై పనిచేయుటలని చాకిరి, యుద్ధమున గాయములు తినినవారిని మెడికల్ కమిటీలు నిచ్చుటకు రాజుగారింగీకరించిరి. నై నికులకును నై నికులకును పనిచేసిన నై నికులకును, ఉపచారములకు గూడ ఈ పతకము లియ్యబడును. పతకములపై “సామ్రాజ్యమునకు రాజుకు చేసిన సేవకొఱకు” అని వ్రాయబడియుండును. దానియందొక నున్నయినను, ఆ నున్నపై ఒక కిరీటును ఉంచును. ఒక ఆయనకు ఇంకొక అంచులకు పతకము నిడివి 1½ అంగుళము ఇట్టి పతకమునే నావికోద్యోగులకు ప్రకటించుచు.

నాకా యుద్ధము.

లండను, జూలై 23—నాకాదళాధికారు లిటుల ప్రకటించిరి. ఈ నెల 23 తేదీ రాత్రి 12 గంటలకు నూర్నాహిం దకు సమీపమున 3 కేంద్రపుల డిప్యూరులు మాయధనాక లకు కనబడెను. మా ముద్దనాకలు కేంద్రపుల నాకలకు తగులు నట్లు చాలసాక్షులు గుండ్రను కదలెనుగాని కేంద్రపుల నాకలు బెల్జియము సహకారమున మరల చేరగలిగెను. మాలో నొక యుద్ధాధికారి ఒక నై నికునికి స్వల్పముగ గాయములు తగిలి నది. పిమ్మట స్కాట్లకు సమీపమున 6 కేంద్రనాకలతో పరుగు యుద్ధము జరిగినది. నష్టమేమియును కలగలేదు.

డాక్టర్లు విచారణసంఘము

లండను, జూలై 24—ఈ సంఘము సేర్పరచుటకు పార్లమెంటు ప్రజలసభలో సేతు ఆస్త్రియనుండిగా రొక చట్టము నుపసాదించిరి.

కేస్టెంటు అప్పీలు.

లండను, జూలై 23—అటార్నీ జనరలుగారు కేస్టెంటును ప్రభువుల సభలో అప్పీలు చేయినారు.

ఒక సబ్బరైను సాహసము.

8500 పానుల సహసము.

లండను, జూలై 24—బ్రిటిషు సబ్బరైను “విలి” అనునది డార్జిలింగ్ నుండి 5 గంటలలోపు క్రిందికి పోయి తురుష్క యుద్ధ నాకలను యుంచెనని ప్రాజెక్టువారు ఆసబ్బరైను కెప్టెనుకు 8500 పానులు బహుమతిచేసిరి.

ఫ్రాన్సు

పోలోజ్ డెల్విల్లి గిల్కాంటులు.

లండను, జూలై 23—సేనాధ్యక్షులందున్న టైముస్ పత్రికా విలేఖకుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. పోలోజ్ డెల్విల్లి అడవులను, గిల్కాంటులకులని మనకింద నుండవలయును. ఒక దానికి నింకొకదానికి చాలసంబంధముకలదు. పితృధామివంతు యును మన మాక్రమించుకొనుటకు ఈయాయన మనయాధి సహనముండి యుండవలయును. డెల్విల్లి అడవినుండి చాచువ్య మార్గమున పోలోజ్ అడవి కైపునకును మనసాపంక్తికి దక్షిణమున గిల్కాంటు గ్రామమున్నది. మనభీరంగులు గిల్కాంటుకు వాగుగా భ్రష్టునచేసినది. ఇకపదాధికయుద్ధము జరుగుట కిట్లు చేయబడినదేమో విలేఖకునకు తెలియదు.

పోజయరీను యుద్ధము

లండను, జూలై 23—ఫ్రాన్సుదేశమున వార్తాసంఘటన విచరమునుండి రూటకు విలేఖకు డిట్లు లెలివార్తలను చెప్పిరి. నిన్నటిదినము బ్రిటిషువారు ఆంబాటును దీర్చుకాలము తీవ్రముగా కేరఫ్ఫీర్లను గుట్టించి పోజయరీనునందల తమ పంక్తిని దృఢముగా స్థాపించుకొనిరి. మనవైద్యమున నష్టములే ల్పము. గ్రామమునకు పశ్చిమమున బ్రిటిషువారు యుచినకు పోయిరి. గ్రామమునకు తూర్పున ఏర్పడుపడిన తంతువులు పూర్తిగా భ్రష్టున చేయబడినందున మనవై కేంద్రపులు ఆగ్ని వర్షము కురియుచు మనకిక్రింద అటంకము గలగజేయుచుండిరి. ఫిలిప్పిన్లను, మేము గిల్కాంటుకు జొచ్చితిమి కాని కేంద్రపులు ఎడతెగక ప్రతిముట్టులు సజువుచుండుటచే ముందుకు సాగిపోవుట కష్టముగానున్నది. పోజయరీను ప్రాంతమునను, మన సేనాపంక్తిని స్థాపించుకొనిన రోడ్డుమీద అంతయు మాకనుకూలముగానే యున్నది.

ఆంగ్లేయుల ప్రకటనము.

లండను, జూలై 24—నిన్నను యుద్ధమైక పిమ్మట శాంతిగా నెలకొనినది. ఇకపిమ్మట వారు గుండ్రు నదలుట మాత్రమే జరిగినది. హైవుడు గుండులు మెంటులకుచుట్ట కేంద్రపులు పలుసారులు తలపడిన ప్రయోజనము కలుగలేదు. మా భీరంగులు వారిలో చాలసంఖ్యను కలిగించెను.

పోజయరీను యుద్ధ కేంద్రపులు తీవ్రముగా నెదిరించినను మా సేనాధ్యక్షులకు పోగలిగినది. గ్రామములో చాలభాగము మాకు లొంగినది. 2 ఫిరంగులకు 60 మంది నై నికులను మేము పట్టుకొంటిమి.

ఆంగ్ల విజయము.

లండను, జూలై 23—జనరల్ షేర్ గారి కుధ్యాన్నా మిట్లు ప్రకటించిరి—గిల్కాంటు, హైవుడు ప్రాంతములందు మేము కేంద్రదూరము యుండుట పోలిమి. పోజయరీనులో చాలభాగము మాస్వాధీనమున దున్నది.

వరానువారి ప్రకటనము.

పారిసు, జూలై 23—కుధ్యాన్నా మిట్లు ప్రకటించబడినది—సోమరంగమున కొంతకాలం కలిగినది. వాయుస్థితి వాగుగా నుండలేదు. మా సేనాధ్యక్షులకు రంగమున మేము 800 మంది వైదీలను పట్టుకొంటిమి. 10 దినములలో 2 జర్మను విమానములు సేలగుల్కబడినది. మేము కాన్స్టాన్స్ నై అప్పీలుచున్నామను, విమాన్లను సందలి యిండ్లమీదను, డేముడి విమాన నిర్మాణ కాలమీదను బాంబులను వేసితిమి.

వరాను విమానదళము

పారిసు, జూలై 24—వరాను అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి.—సోమరది కు తరమున ఫిరంగియుద్ధము తీవ్రముగా జరిగినది. 216 తేదీని వరాను విమానదళమువారు విమాన్లను స్వేదనవై బాంబులవర్షమును గుట్టించిరి. ఆనాడు రాత్రియే తయన్ విల్లి, ఆర్నె విల్లి, లామన్, సేంటర్స్ లవై బాంబులు వేసిరి. తయన్ విల్లి యందు మూడుబోల్లు నిస్సంతుళినినది. మరల వారిరాత్రియే వారు తయన్ విల్లివై బాంబులు వేసిరి. మొత్తముమీద తయన్ విల్లివై 115 బాంబులు పడినవి. 226 తేదీ వారి యుద్ధమున 12 గురు వరాను కైయానికులు మల్లీయు స్వేదన మీదను, అచ్చటి నైనిక నివాసస్థలముమీదను బాంబులు కురిపించిరి. వారు తిరిగివచ్చుచు జర్మను విమానదళమును గలిసికొని వారిలోవారు విమానములను సేలగుల్కల్పిరి. 2 వరానువిమానములు జర్మనుకుంట్లనుట్టకుల్కబడినవి. జర్మను ఫిరంగివలమును, విమానదళమును బేకొటను ముట్టించిరి. కొంచెము వస్తువులు మాత్రము కలిగినది.

రమ్యా

రమ్యావారి ప్రకటనము

వెట్రాగ్రాడు, జూలై 23—రీగారంగమునను తీవ్రముగా ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచున్నది. స్వాగ్రామకు ఈకాన్య భాగమునను సావేభాకు రంగమునను కేంద్రపులపక్షములు వ్యర్థములై నవి. కార్యేభియును కొండలపై నుంచు కురియుచున్నది. డిలాటిన్ నుండి మార్కెట్ జిల్లాకు పోవు రోడునందు మేము 488 మంది ఖయదీలను పట్టుకొంటిమి. ఇతర సేనాధ్యక్షులందు 1000 మంది ఆస్త్రియనులను, జర్మనులను ఖయదు చేయబడిరి.

ఇంకొక ప్రకటనము.

లండను, జూలై 22—రమ్యా లిట్లు ప్రకటించిరి.—గుమ్మనంది ఎర్రింగారులకు మధ్యకయాల్మిచేలి యుద్ధము రమ్యాకుల చేరినది. రివాండ్ కు తూర్పున కుతుల్కూలు విజృంభించి మెట్టదిరిస ప్రయత్నించిరి కాని తిరిగివేయబడిరి.

రీగారంగము.

రమ్యా విజయము.

వెట్రాగ్రాడు, జూలై 24—నాలుగు దినములెడతెగక యుద్ధముజరిగిన వెనుక అంతయు అణగిపోయినది. రమ్యా నులు లాముజుండిన స్థానమును బలపఱచుకొనుచుండిరి. జర్మనులు ఇతరస్థానములనుండి నైనికహాయములతో వేలి యుండిరి. రమ్యాలు ఇక్స్ట్రానుండి రీగారింపు కాఖిలొకి జర్మనులను బాటవోలిరి. కెమెరకొరంగమునందు రమ్యాలు వచ్చియుండుటగా 12 మైళ్లుండుట పోయిరి.

కాకనన్ రంగము.

రమ్యా విజయము.

వెట్రాగ్రాడు, జూలై 23—ఈ రాత్రి ఇట్లు ప్రకటించబడినది:—

ట్రెలికాండుకు పశ్చిమముననున్న ఫార్ అను స్థలమును; గుమ్మనంది ఎర్రింగారులకు కడుచుకున్న కెల్మిడ్ అనుస్థలమును రమ్యాలు రక్షణచేసిరి. వారు యూఫ్రాటీసునదిని దాటి రివాండ్ కు తూర్పునైపున యుద్ధము సజువుచున్నారు.

మలే కొన్ని విజయములు

వెట్రాగ్రాడు, జూలై 23—కాకనన్ రంగమున రమ్యా విజృంభణము వాగుగా సాగుచున్నది. గుమ్మనందిరంగమున 6 ఫిరంగులను, గుమ్మనందికి పశ్చిమముననున్న బాలబంద లన్ కొండలపై 200 మంది ఖయదీలను రమ్యాలు పట్టుకొనిరి. వాగ్దాడునైపున కుర్దనుజాతివారితో స్వల్పయుద్ధము జరిగినది.

ఆస్త్రియా

హంగరీ దేశస్థితి.

లండను, జూలై 22—డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రికకు మిలాక్ విలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. 18000 మంది ప్రజలు భయకంపితులై ఆశలువిడిచి బ్రాడ్ ఫురమునుండి రేడిపోయిరి. బకోవి నానుండి తప్పించుకొనినవచ్చిన 4 లక్షల ప్రజలను కార్యేభియన్ కనుమలయందు విడిచియున్నారు. హంగరీదేశమున ప్రజలందఱును భయభ్రాంతులై తెరువుగానక చింతించుచున్నారని తెలియబడుచున్నది.

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(మా స్వకీయ విలేఖకుల వద్దనుండి)

మద్రాసు

ప్రొఫెసరు కోడి రామమూర్తి వాయుకుగారు

కారయితది, జూలై 24:— పిలు కాలెండరిలో ప్రదర్శన మొనరించి తమ శక్తిసంతయును చూపి సభ్యులను విస్మయము నొనరించిరి. ప్రేక్షకులు కరతాళ భక్తులతో ప్రాఫెసరుగారిని మెచ్చుకొనిరి. రామమూర్తిగారి తల్లియూర నవాసులగు పి. కె. ఏ. సి. టి. వీరప్ప సెట్టిగారు వాయుకుగారికి మనోహరముగ స్వర్ణ కంఠాభరణమును కానుక యొసంగిరి. వాయుకుగారు గంభీరోపన్యాస మొసంగి వారి నభినందించిరి. కానూ కత్తెను నందుకూడ ప్రేక్షకులు వాయుకుగారి కొక రత్న సాపితమును స్వర్ణ వీరకంఠము నొసంగి గౌరవించిరి. వాయుకుగారు తేలు దేశభాటుల వల్లదన.

మోసలాలు రెండు తెగలవారు కొట్టుకొనుట.

కల్లికోట, జూలై 24:— దక్షిణ మలవాల్లోని తిరురంగడిని యిటుల నిపుడు తెలియవచ్చినది. సమీప గ్రామమును నిర్మియున్నాలో ఈ నెల 28వ తేదీ శుక్రవారమునాడు రేండు తెగల మోసలాలు మనీయోగిట్టాడిరి. వారిలో 4గురికి ప్రబలముగా గాయములు తగిలినవి. వెంటనే మేజిస్ట్రేటు గారును పోలీసువారును తిరురంగడినుండి వెంటనే ఆటకుపోయి 80 గురు మోసలాలను వట్టుకొనిరి. కల్లికోటనుండి డిప్టీ సూపర్వైంటు అయ్యుతి వారును గాయాడ నచటికి వెళ్లిరి. గాయములు తగిలినవారు వైద్యశాలలో నున్నారు. ఆరెన్సు ప్రేక్షకులైనవారిని బామిన మీద వదలిరి. ఖాజీని నియమించుటలో ఆనాడు తగవువచ్చి వారు కొట్టుకొనిరిని తెలియుచున్నది.

తిరుమనావల్లి వార్తలు.— తిరుమనావల్లి తాలూకా కోడియాలను పోవునప్పుడు వి. కృష్ణ స్వామి అయ్యగారు, కృష్ణ స్వామి వారును అనువాసితో గలసి కోడియాలను పోకొకి వెల్లింపవలసిన చనియూర్చువై పోర్రేతేనీ తామసామూ నడచుచుండిరి. సామూ చేరవలసియున్నత దామోదరుని గనిపెట్టగా ఇద్దరు ముద్దాయులును పానికొక బాండు వ్రాసియిచ్చిరి. వ్యాధిగ్రాహి సాక్షిచారణ ముగిసిన పిమ్మట కేసును నెవల్యూరుకు పంపించెను.

ఇర్రాని

పశ్చిమరంగమున జర్మను సేన.
అండకు, జూలై 23:— పశ్చిమరంగమున గడచిన మూడు వారములలో జర్మనులు 840000 మంది నైనికులను చేర్చిరి. వీరిలో 100000 మంది నిలువ నైనికులు, 250000 మంది గాయములు తగిలి బాగై నవాడు.

మిత్రమండలి విజృంభణము.

అయ్యలూరు, జూలై 22:— “వాడ్సాన్సు ఆగ్నికొట్టిం” నందు జర్మనులు ప్రకటించిన ఒకయుత్తరమునందు “మన ప్రయత్నములేమియు ఫలించుటలే”దని ప్రాకటించియున్నది. “యుద్ధముయొక్క తీవ్రత చూచుకొనుటగానున్నదనియు దానియందు చెప్పబడియుండెను. రష్యనులు విజృంభించి నూతనకొర్రులతోను కొత్త నైపుణ్యముతోను తూర్పు హద్దులదాటి ఇటలీకి దోడ్చుచున్నారు. పరానువారు తమ సహజకొర్రులను వెల్లడించుచు బ్రిటిషువారితోగలసి సోమరంగమునై అగ్నివర్షమును గురిపించుచున్నారు. మన నైపుణ్యము తమ విద్యుత్కొర్రులను యధావిధిగా జలుపుచున్నారు. కాని ఆది అన్నిదిక్కులను బ్రిటిషు, పరాను, రష్యను, సేనలతో దలపడుచుండగా స్థలకాల ప్రాముఖ్యతను పరిజలెట్లు గ్రహించుకొని అయుత్తరమునందు వ్రాతబడియున్నది.

హాలండు

మునిగిన నౌకలు
అమెస్టర్డం, జూలై 24:— నూర్త వాండరు యొద్ద ‘మాను’ అను హాలండునౌకను మడుగునోకొట్టి యుండిరి. తీవ్రండు అను నౌకను దోరతనమునాడు దానికి సహాయము చేయుటకు వేసిరి.
జర్మను జలాంతర్గామి ముంచిన హాలండునౌకలో 62 మంది మునిగిన పోగునుండి తెలియుచున్నది.

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంత్రీవార్త.

సింలా, జూలై 24:— 21వ తేదీ గల ఈ క్రింది తంత్రీ వార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికివచ్చినది.

ఆంగ్లరంగము

బ్రిటిషువారు శత్రువులకు వెనుకకు వెనుకకు తలమి కొంచెముకొంచెముగా తామోడిపోయిన దేశమును మఱల సంపాదించుకొనుచున్నారు. డెల్విల్లి అడవి లాంగీవాలులందును. లాంగీవాలు డెహంజీవల త్రుతమునను మేము ముందుకు వచ్చితిమి. లాంగీవాల్ డెల్విల్లి అడవులకు ఉత్తరపు హద్దున తీవ్రముగ యుద్ధము జలుగుచున్నది.

బ్రిటిషువారు విజృంభించుట కారంభించినది మొదలు ఆంగ్ల విమానములు శత్రువులకు వెనుక యెగురుచుండెను. రాత్రులు పగలులను విచక్షణములేక తుండ ఎల్లకాలమును అవి బాంబులు వేసి శత్రువులకు వ్యయము కలుగజేసిను. 19 వ తేదీ నాడు ఒకరైలువే వేరుకువై బాంబులు వేసి అనేక టన్నుల మందు సాచుగిని ధ్వంసముచేసెను.

శత్రువులకు వివరముగా వ్యయముకలుగుచున్నది. బ్రిటిషు అధికారులకు దొరికిన ఒకదినచర్య పుస్తకమునట్టి ఒక లెక్కయును పటాలమునందు 8000 మంది హతులైరి. 8500 మందికి గాయములు తగిలినవనియు ఇంకొక పటాలమునందు 980 మందిలో 110 మంది వృష్టమైనవియు, తెలిసినది. సేనాముఖమున ఇతర సావములందును బ్రిటిషువారు ముట్టడులను జలుపుచున్నారు.

పరాను రంగము.

పరాను వారు తాము గెలిచిన భాగములను బలపఱచు కొనుచు 20 వ తేదీని బ్రిటిషువారికి దక్షిణమున ముందుకు సాగిపోయిరి.

హాల్కోత గుట్టునుండి సోమనకురువును శత్రువుకందక మాలను వారు నశపఱచుకొని హాల్కోతకు తూర్పువై పునవిజృంభించిరి. సోమనదికి దక్షిణమున బాల్గోనసోయికోతలకు నడుమ పరానువారు శత్రువుల ప్రధమకందక శ్రేణిని స్వాధీనము చేసికొనిరి. ఎస్ట్రీన్ నుండి వర్మండు ఓవల్లకువలకు గల స్థలమునాడు వారకమైరి. వారి 3000 మంది ఖైదీలను అమితముగా యుద్ధోపకరణములనుగూడ పట్టుకొని స్లోరీకు గమునకు దక్షిణమునను, థియోమాంటుకు వచ్చియున్నది విజృంభించుచున్నారు.

రష్యనురంగము.

అక్కా వత్తరమునను దక్షిణమునను శత్రువుల పునత్తుములు విఫలములైనవి.

ఇటలీరంగము.

వాతావరణస్థితి బాగుండనందున ఇటలీ వారు ముందుకు సాగలేకున్నారని పదాతికళము జోరుగా వనిచేసెను. ఇటలీ వారు సోక్కోరాకునుమయొద్ద ముందుకు పోయిరి.

తురుష్క రంగము

రష్యనులు తమకుడితెట్టున విజృంభించి ట్రెవిజాంకుకు దక్షిణమున 17 మైళ్ల దూరమునుండి తురుష్కులకు తమివేసి ట్రెబర్తకు శక్తియునుముందుకుపోయిఎస్ట్రీన్ గానోగొట్టువైపున్న కిఫీఅకపట్టణముకు వశపఱచుకొనిరి. తురుష్కుల కొత్త సేనలు మోసుకోకు 80 మైళ్ల దూరమునకును రావనదక్షిణనుండి వచ్చుచు రష్యనులకు కొంత యాటంకమునిచ్చినవి.

మెసపొటేమియా విషయచర్య

మెసపొటేమియా విషయముల గూర్చిచెప్పవలసినదేమి యేనో గొట్టినిరి. 1914వ సం॥రము ఆగస్టుమాసమున రెండుపటాలములు మంబాసాకు పంపబడెను. తరువాత మంబాసాపటాలములు మెసపొటేమియాకు పంపబడినవి. ఒక ఆర్మికపటాలమును ఒక కదాతి పటాలమును ఈజిప్టుకు పంపబడినవి. వీనితో అన్ని విధములను సౌకర్యములను పంపబడినవి. అడిగిన సౌకర్యములేదని ఇండియా ప్రభుత్వమునా రెన్నడును చెప్పక అన్ని సౌకర్యముల సేర్పఱచుచుండిరి. రి పటాలములు హిందూదేశపు సరిహద్దునంచుండినవి. మెసపొటేమియా విషయమున దొక లోపమువచ్చినమొదల హిందూదేశము మెసపొటేమియా విషయము నొక్కటినే చూచునదికాదని కొమసులసభవారు తెగకలయును. హిందూదేశ ప్రభుత్వము వారికి నైనికపట్ట సుపద తక్కువగానున్నను వారు ఎక్కువ పునత్తుములను కొనసాగించవలసియున్నారు.

సింలా జూలై 24:— 22 వ తేదీగల ఈ క్రింది తంత్రీ వార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.

ఆంగ్ల రంగము.

బ్రిటిషువారు పోకోజ్ అడవి నలుకు ముందుకుపోయి శత్రువులను తలమి వేసిరి. చాలకాలము విషవాయు ప్రయోగముచేసి, అగ్నివర్షము గురిపించి అడవియందు మత్తరభాగమును జర్మనులు స్వాధీనపఱచుకొనిరి. దక్షిణభాగము బ్రిటిషువారి వశముననే యున్నది. బ్రిటిషువారు ముట్టడించుచుండిన కొండవై ఎత్తుననున్న యడవి గనుక ఇది అంత యువయోగమైనది కాదు. కొండలకై మొనయెడల అవలంబును భూమికిం కేమియు నాటంకము లేదు ఉత్తరమున బ్రిటిషు వారు కడు మెట్లగా ముందుకు పోవుచున్నారు. కాని వారు జయించినదేశము మఱల శత్రువులవశము కావాలను. మే మనుకొనినట్లు జర్మనులు పోలియుట్టులు నలిపిరి గనుక బ్రిటిషు వారి విజృంభణమున కేమియు నాటంకము గలుగలేదు. సోమనాథుడును గూర్చి జర్మనీ వారు వ్రాసిన పత్రికలను బట్టి వారు యూరపు ఖండమున బ్రిటిషుబలమును బాగుగా కనుగొనఁ జాల వుండిరిని చెప్పవచ్చును.

పరానురంగము

సోయికోరుకు దక్షిణమున పరానువారి వశమైన సానములను జర్మనులు మఱల ముట్టడించిరి. కానీ వారి ప్రయత్నములు కొనసాగలేదు. తరువాత కొంత సేపటికి యుద్ధమునిలిచిపోయెను. పరానువారు తమ సానములను బలపఱచుకొనుచున్నారు. ఈ యుద్ధము చిరకాలము జలుగుననియు, ప్రతియుద్ధారంభమున తమ ముందు మిత్రులందరివారు తాము ముందుకు సాగుటకు నిశ్చయించుకొనియే ప్రారంభింతురనియు వారికి తెలియును.

వైద్యరంగమున ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. పదాతికళ యుద్ధమున శత్రువులముఖా జలుగునని అనుకొనుచున్నారు. వైద్య యుద్ధము ప్రారంభమై రి మానములైనను, జర్మనులు పరానువారిని వెనుకకు ప్రోసివేయుటకు వున్నారు. ఈరంగమున జర్మనులకు రిలకుల నైపుణ్యము వృష్టమైనది. బిసను వారు మూడు దినములక్రిందట స్వాధీనపఱచుకొనిన స్థలమునకు మీద ఇంతకంట 1 1/2 మైలుకువైగా ఏమియు గెలువలేకపోయిరి.

రష్య రంగము

రష్యనులు లీపా, స్ట్రీర్నులు కలియుచోట శత్రువులములను ముట్టడించి, రెండువలలనుదాటి శత్రువులను అడ్డుకు దక్షిణమున 28 మైళ్లదూరమునకున్న టెర్కెస్టాపుపురము చెంత నున్న కొండయొద్దకు తలమివేసిరి. కేటనుకు ఉత్తరమున డ్రై వానదీ ప్రాంతమున తీవ్రముగ ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. బలో వివాకు దక్షిణభాగమున నున్న కింపోలంకుకు నైనికములగా రష్యనులు ముందుకు సాగిపోవుచున్నారు.

ఇటలీ రంగము.

ఇటలీ వారు తమ యొత్తిడివే ఆస్ట్రీయులకు ముందుకు రానియకుండ నిలిపివేసిరి. ఇతర రంగములకు పోవడంకాడ ఆపివేసిరి.

తురుష్క రంగము.

ట్రెవిజాంకు ఎస్ట్రీన్ గానులకు వచ్చుచున్న గుముష్టంబి అను స్థలము రష్యనుల స్వాధీనమైనది. మోసుకోకు తూర్పున రివాండజోవద్ద తురుష్కుల ప్రయత్నము అన్నియు వ్యర్థము చేయుబడినవి.

బరా

రంగూరులో మొఘలులని ప్రమాదము

రంగూరు, జూలై 23:— నిన్న ఉధృచ్ఛమున జర్మిన గారివానయందు ఒక పెద్ద మెలుపు క మూవారులద్ద విరావతి ప్లాట్రిట్టాకంపెనీవారి నూనెపదలకు తగిలినది. అది పేలి ఒక దానికి నివ్వంటుకొనెను. పేలుపు బలమున బర్మా ఆయిల్ కంపెనీవారి ముందిరములందు కిటికీల అద్దములు విరిగిపోయినవి. మఱిగిన్ని మంది రములకును కొంతచెయిపు కలిగినది ప్రేవిన పదలల తలుపులకు పలకలను 250 గజముల దూరముననున్న పోలములలో పడెను. పోర్టు ట్రెస్టు వారును, బర్మా ఆయిల్ కంపెనీవారును మరుఘ్యల ప్రాణములను రక్షించుటకు విశేషముగా శ్రమపడిరి. ఇంతలో ఇంకొకపదల పేలి నది. దానిలోని కెప్టిను ప్రేవర్ గారును ముగ్గురు కలొనులును నీటిలో బడిరి. వారందఱును రక్షింపబడిరి. ఆపదననుండి అగ్నితియోగ్ అను బర్మా ఆయిల్ కంపెనీ వారి పదలమొదికి ప్రాకెను. అలెకా గారికి మోగమునై గాయములు తగిలినవి. ముగ్గురు కలొనులు విశేషముగా కాలిరి. అనేకులకు కలిగినది. మూడు పదలలు ధ్వంసమై యి రి కురు మనుఘ్యము కనబడుటలేదు. పేలు ధ్వని వినిపడిన తొడనే ఒక పదలలోని వారందఱునునీటిలోబడి ఈమఱునును తిన్నగా తప్పించుకొని వచ్చిరి. మొత్తముమీద 21 మంది గాయములు తగిలినవి. ఇంత నష్టమైనదిని రూఢిగా తెలియక ముట్టలేదు.

బొంబాయి

అపాయకరముగు ముద్రాయంత్ర శాసనము.

బొంబాయి రాష్ట్రీయ సంఘమువారు
రాజప్రతినిధిగారికి వ్రాసిన పత్రము.

బొంబాయి, జూలై 23:— రాష్ట్రీయ సంఘ కార్యదర్శకులు డి. ఇ. నాచా, అమీనద్దీన్, బిరుజ్లాహ, హెచ్. కుబ్లాను, ఎన్. ఎ. మే. సమరగారు సంతకము లుచేసి యిట్టి పత్రికా ప్రతినిధిగారికి వ్రాసినది. ఈ శాసనము కలన ప్రజలలో చాలా సంఖ్య ప్రజలు అయిష్టమును కలిగించి గాని దీనిని నిర్దుష్టముగా వాగ్దానించిరి. మొదట శాసనమును పాఠించి నపుడు సర్ హెన్రీ డెయిలీ గాంధీయలకు ముఖ్యముగా గలనా నిరూపించి గాని ఎట్టి శాసనము అంతయు మాత్రమే విని యోగింపబడుటలేదు. ఆ నిరూపణలు అప్పుడప్పుడైనా ముందుగా ప్రస్తుతము శాసనము అట్టి సంబంధమేలేని వెళ్ళు విషయములగుట వల్ల ప్రజలకు చెప్పుకుంటున్నది. ఇప్పుడు వార్తాపత్రికలు ప్రస్తుతము కలన ప్రజలకు చెప్పుకుంటున్నది. మూలమున సెలవలకు రాజకర్తలకు భరితమైనట్టి అనుకూలములను అనుకూలముగా ఉండగల శాసనముగలదని కీర్తించుచున్నది.

అనుకూలముగలదని చెప్పుకుంటున్నది.

అరాజకమును రాజకర్తలను అడగించుట ఈ శాసనముయొక్క ముఖ్యద్దేశమున మొదట తెలుపబడినది. అదివరకున్న శాసనములకు అరాజకమును జరిగింపజేయుట వల్ల జరిగినదని గాని జరిగకుండు వానిని గానని వారించి, అట్టివోక ప్రజలకు శాసనము అరాజకమును (గోష్ఠము గుర్తు) ఎంతమాత్రమును సంబంధించినట్టియు అట్టిభావములను అట్టిభావలను గూడ సులభముగా సమర్థముగా నున్నట్టివారి కట్లుగూడ వల్లించుటకు బదులున్నది.

కామేతు కేసు.

ఈ కేసులో ప్రజలకు శాసనము రాజకర్తలకు నూచకము గాదని ప్రభుత్వమువారి వ్యాయచితులు కలకత్తా ప్రాంతాధ్యక్షులగు గూడ ఏకాభిప్రాయమున 46 నిబంధనము విధిచెప్పి కలియించుటచే వారెట్టి సమాధానము చేయవలసివచ్చింది. ఆ కారణమున నీ శాసనము యోగ్యులకు సమర్థములగు గూడ అపాయకరమైనది. దొరతనమువారి వాగ్దానములకు నిరసనయొక్కము లైనవి.

శాసనోద్దేశ్యము భంగముగలది.

అరాజకనివారణముకొరకు వల్లించబడిన శాసనము అరాజకము కానివారికిగూడ వల్లించుట చేయబడుచున్నది.

అపాయకరము అసంతృప్తి.

అరాజకమును నివారణము సంకల్పము నయిష్టమును ప్రజలకు యే ప్రయోజనములేదు. ఈ శాసనముగలది సెన్సిటైవ్ ప్రతికూల అడగక్రొక్కబడినది. ఇటీవల సెన్సిటైవ్ లను తెలుపకుండునీ మ్యూనిసిపాలిటీలకుండి భరావతులను కోరుట ఈ శాసనము అక్రమముగ నాపయోక్తమునున్న దనుటకు నిరసనయొక్కము నున్నది.

అధికారుల వాగ్దానము లనుసరింపబడక పోవుట.

ఏదేరైనా చేసినో అదివరకును అధికారులు మొదట తెలుపుటయే ఆ యంత్రపుపై ప్రాంతాధ్యక్షుల అసీలు చేసి కొనుటయే అట్టివారికి సాధనములని మొదట చూపబడినది గాని అదివరకును వారెందుకుగూడ నిరసనము లైనవి. కలకత్తా ప్రాంతాధ్యక్షుల తీర్మానమున రెండవది నిరసనయొక్కము నట్లు స్పష్టమైనది. మొదటివారి సెన్సరము సంబంధించి కారణమును తెలుపుటయే లేదు. వారి కట్టిబాధ్యత లేదని వేరొక నిబంధన (21-వ నిబంధన) కలనా తెలుపబడినది కావున నీరెందు రక్షణలను వాగ్దానములను ప్రజలకు తెలియజేయ. ఈ కారణమున ఈ శాసనము చట్టవిధములను మార్చి సంబంధములగు లవారికిని అపాయకరముగ నున్నది.

ఈ శాసనము శాసనాంగిభవమును సందగూడదు.

వ్యాయచితుల పరిపాలనకు సమాధానము కాదు గాన దీనిని శాసనముల గోళమునకు చేర్చరాదు. అరాజకము తీవ్రముగా నున్నపు డీ శాసన మారణింపబడినది ఇట్లు డిక్లెయిర్ చేయ. మహాయుద్ధము జరుగుచున్నను కలిబలరాజకర్తల ప్రతిపక్షమునున్నది. కాని డిక్లెయిర్ శాసనము అంగప్రభుత్వ ప్రభుత్వాలి కనుచితిగానా దీనిని శాసనాంగిభవమునుండి తొలగింప గోరెదము. అనునలించబడెడి దిక్లెయిర్ దంతయే వ్యాయచితులవారిద్ద మొదటగా ఆంగ్లభాష నూర్చియు ప్రజలకును దంతిటగా వ్యాపింపించుటకు శాసనాంగిభవమును కల్పితముగ అనుచు తింటున్నది. దీనిని పరిశీలించి వర్ణనను గాన శాసనము నిరసనము. వ్యాయచితులకు సమర్థమేదయినను లేనేలేదు గాన దీనిని తొలగింపలేదు. అని వాదించుచున్నది.

బాలగంగాధర తిలక్ గారిపై కేసు

పూనా, జూలై 24:— బాలగంగాధర తిలక్ గారు ప్రభుత్వమువారికి ప్రతికూలముగా ఉపన్యసింది రాజప్రతినిధులు చేసినది పూనాలో మొదటి ట్రైబ్యూలు ద్వారా దీక్షాపాటి ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు గారు ఒక కేసును దాఖలు చేసిరి. మే మాసము నందు బెల్గామునందు గాక మాసమున అపాయకరములను సందుకు తిలక్ గారు హిందూదేశ స్వపరిపాలనమును గూర్చి ఉపన్యసిందుడు ప్రభుత్వమువారికి ప్రతికూలముగా మట్లాడి రని దీక్షాపాటి ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారి ఫిర్యాదు మేజిస్ట్రేటు గారు ఫిర్యాదు చేసినపుడు తిలక్ గారు ఒక సంవత్సర కాలము సుప్రసిద్ధముల కొరకు 20 వేల రూపాయల బామాను ఏల యిచ్చుటకు ఉత్తరువు ఈజుబద్ధుడనై నోటీసు ఇచ్చిన పోలీసువారి కాబాపించిరి. తిలక్ గారు స్వయముగా 20 వేలకును మరియొకరు బామానుదారులకు 10 వేలకును బామాను యిచ్చునలెనని మేజిస్ట్రేటు గారు రుజువు చేసిరి. ఈ కేసు విచారింపబడుట 28-వ తేదీ వాయిదా చేయబడినది.

ఇబ్రహీం ఆనంజీ వీరప్పయ్యగారి ఎన్నిక.

బొంబాయి, జూలై 24:— బొంబాయి శాసనసభలో ఇబ్రహీం ఆనంజీ వీరప్పయ్య గారు ఎన్నిక విషయమున ఒక లోపము జలుకుటచే ఆయన్నిక తీసివేయబడినది బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. బొంబాయి రాజధాని ఉధ్యభోగము మహమ్మదీయ ప్రజలకు వేరొక ప్రతినిధిని ఎన్నుకొందురు.

సిటీమేజిస్ట్రేటుపై లంచపు కేసు.

కరాచీ, జూలై 24:— సింధుదేశముననున్న హైదరాబాదునగరము నందు సిటీమేజిస్ట్రేటు వాలిమహమ్మద్ గారిపై లంచపు కేసు వచ్చినది. ఒకడు మహమ్మదుగారి కోర్టులో నమ్మక వోహపు దావా తెచ్చెనుగాని అదిడు మహమ్మదు గారికి 50 రూపాయలు లంచమిచ్చిన తరువాతగాని వారింటు ఇయ్యబడలేదని చెప్పెను. మహమ్మదు గారు 100 రూపాయల లంచమిచ్చిరిగాని వ్యాజ్యదారులు బీదవాడై నందున అంతసొమ్ము ఇయ్యలేనని చెప్పకొనెను మరలబీదము వారంటు ఇయ్యబడినది. ఇంకొక నమ్మక వోహపు దావా నందు మొదలు 250 రూపాయల లంచమిచ్చి 750 రూపాయల జూర్యువారితో తప్పించుకొని పోయెను.

బంగళము

బంగాలీకత్రికా సమాధులను సందర్శించుట
ఆరెస్టుచేయబడుట

కలకత్తా, జూలై 24:— శ్యామసుందర చక్రవర్తి గారిని బామానులకు విడుదల చేయవలయునని నిర్ణయించుట నీ. పాగాయు గారు నిన్న పోలీసు దీక్షాపాటిమీదను మారి ఎటలు పీటికను వెట్టిరి. చక్రవర్తి గారిని పీనుకూడే 302-120 తీక్షణముల ప్రకారము తప్పించుకొనిరి. ఈ సెల 28 తేదీన మరల విజ్ఞానము పంపవలెనని వారు నుడిచిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

అలహాబాదు సభ జర్జి కేసు.

అలహాబాదు, జూలై 28:— ఈవిచారణ కేసులో ముగిసినది. ముఖ్యద్దేశ గోతుల ప్రజలకు గారికి మేనల్లుడును వ్యాయచితులవారు వివాదవిషయముల కోర్టుకు రప్పించిరి. ఫిర్యాదీలు చాలవంది ఆతనిని పోలీసు. ముద్రాయాల పక్షమున బాక్సను గారు ప్రాంతములను దాఖలుచేసిరి ఇది అంతయు అసత్యము. ముద్రాయ లంచములను పుచ్చుకొనలేదు. ఫిర్యాదీల సాక్షులు నమ్మదగిన వారు గారు. చిన్న కీర్తి గుణించు దీనింతయును కల్పించిరి. నీ. జి. డి. నాను బలపరచిరి. లంచమిచ్చిన వారిచ్చితిమని యెప్పుకొంటు చెల్లదగిన సాక్షులుగాడు. ముద్రాయ గొప్పకుటుంబములవారి వాడు. 28 సంవత్సరములనుండి ఎట్టి పారవాయును లేకుండు ఉద్యోగమును చేసినవాడు. ఇట్టి లంచములకు కట్టుబడినవాడు విశ్వ సింహదగినది గాడు. అని ముద్రాయయే ముద్రాయ వ్యాయచితులు వాదించిరి ఇది అసత్యమున ముద్రాయాయను వివాద వివాదమును ప్రమాణము చేయవలెనని వారి వాదము చెల్లదని ఫిర్యాదీల వ్యాయచితుల వాదించెను. కమిషనరులు విచారణ ఫలితమును రాష్ట్రీయ దొరతనమువారికి తెలిపెదరు.

ఆస్తియోగము ప్రకటనము.

అందా, జూలై 22:— 19 వ తేదీన సరిహద్దులందు జరిగిన యుద్ధము ఆస్తియనుట కనుకయుగా నున్నదని విషయము దాక్షిణ్యమును ప్రకటించుకొనిరి.

పంజాబు

ప్రెవర్ దొరసాని హత్య కేసు.

లాహోరు, జూలై 24:— అంబాలాపురమున ప్రెవర్ దొరసాని హత్యచేసినది బంధించబడిన సార్దంతు ప్రాసంగు కేసు ఈదినను సెషన్స్ కోర్టులో విచారణకు వచ్చెను. గవర్నరు మెంటు ఆడ్వోకేటు సెట్టిక గారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమునను, బోమంజీ, సాందగ్గుగారు శుద్ధయుపక్షమునను వాదించిరి. ప్రార్థనమున లెట్టికేటు కోర్టులో డి. ఎం. ఎస్. గారు ప్రాసంగుచేతు చేయబడలేదని బోమంజీ గారు వారి సాక్షులును ఖండించిరి. ఈ మాత్రమున అంగీకరింపబడలేదు. రిజిస్ట్రారు గారు ప్రభుత్వమువారి గుమాస్తా నుండి యుద్ధముకి అతని సేవమును చదివి విడిపించిరి.

అంతట ప్రాసంగువను తరపున వెట్టిక గారు వాదమును ప్రార్థించి హత్యజరిగిన కలిమంతులను తెలిపెను. హత్యకును శుద్ధయుకిని ప్రెవర్ దొరసానిలకును విరోధము లేదు. ప్రెవర్ దొర ఎప్పటినుండే కాలపు ఫలాహూతులకి కచ్చేరికి పోయెను. కొంతసేపటికి అతని నాకరులచేతి ప్రెవర్ దొరసాని మరణించెనని చెప్పెను. అతడును పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరులు, కెప్టెన్ మోముగారును ఇంటికిపోయి చూచిరి. మొదలమి నట్లు గుర్తులును, కట్టు కొనిన బట్టలైనై నైతును మరలము గవర దీనిని. 200 రూపాయల కచ్చేరి నోట్లుగల సంతిలో నోట్లన్నియు తిగులబెట్టబడినవి. (2) ఆ ముందటిదీమున ముద్రాయ ప్రెవర్ దొర సన్న ఆడిగ నట: ప్రెవర్ దొర అప్పిచ్చుటకు సమ్మతించిరి (3) హత్య జరిగిన కొన్ని దినములకు ముద్రాయ రెండుఇళాకులను ఒకచాక లివాని కిచ్చెను. ఇళాకులైన రక్తపుగుర్తులు కనబడినవి. (4) ముద్రాయ చేతిమణికట్టునై పంటగుర్తులతో తీగ గోళ్లగుర్తులతో ఇన్ స్పెక్టరు లెట్టికేటు చూచిరి. ప్రెవర్ దొరసానితో తగవులాడుచుండగా ఈగుర్తులు కలిగి యుండవచ్చును (5) ముద్రాయ తిలక్ గా ప్రతినిధులు 12, 1 గంటలవధ్య ఆఫీసును వదలిపోవుచుండువాడు. కాని హత్యజరిగిన దినమున అతడు 1, 3 గంటల వధ్య ఆఫీసునందు కనబడవలెదను. (6) అంతటికి తనవై అనుమానముగా నున్నదనిచెప్పుచు తనవై అనుమానము లేకుండచేసి కొనుటకు ముద్రాయ ప్రయత్నించుచుండెను.

తిలక్ గారి ప్రెవర్ దొర కంటవాడు కల్లా అనునతడు పరీక్షించబడిన. ఉదయము 8.30 గంటలకు ఇతడు ఇంటినుండి ఆహారము తీసికొనవచ్చి మహమ్మదీయ ధర్మాన్నము 2 గంటలకు వచ్చెను. సామంతము 5 గంటలకు తొలుతింటికి పోయిన తరువాత ప్రెవర్ దొరసాని చనిపోయి ముందుకుమారి మజిల ఆఫీసుకువచ్చి యజమానులతో ఆవిషయమును చెప్పెను. ప్రెవర్ దొరసాని కంటవానిని ఒక్కసారి మందలించెను.

తిలక్ గారి ప్రాసంగు జరిగినది. ఈ హత్యజరిగిన తరువాత అతని వివాహము జరిగెను. అతనికి వివాహమునకు 100 రూపాయలు ఖర్చయినవి. తరువాత అతడు ప్రెవర్ దొర సోకిన వదలుకొనిన.

అటువై ప్రెవర్ దొర పరీక్షించబడిరి. అతడును తన భార్యయును ముద్రాయతో ఎట్టి విరోధమును కలిగి యుండలేదు. ముద్రాయ తిలక్ గారు వాయింటికి వచ్చుచుండెడిగాడు. హత్యజరిగిన తరువాత అతనియంటు వైద్యపరీక్ష జలుకుచుండగా ముద్రాయ యున్నకేసాంతులచ్చిరి. శాశ్వతు కోటు గాని ట్రాపీ గానిలేదు. ప్రెవర్ దొర సాక్షులమించు ముగియక ముందే కోర్టుకువచ్చెరి.

రావేన్నా కళాశాల.

లాహోరులో సనాతన ధర్మకళాశాలకు విద్యార్థులు గానున్న రామప్రసాదు కోసలా గారిని దొరతనము వారు విద్యా కాభివృద్ధికి తీసుకొని రావేన్నా కళాశాలలో చాత్రీకోసవ్యాసకునిగా నియమించిరి.

రైలుగట్టు తెగులు.

లిలిపూరు జూలై 24:— నిఖిలంధ్రాను పోహరాను, అబ్దులహీకులకు సమాధులు రైలుగట్టు వరదలవల తెగినది. ప్రయాణికులను మార్చుచున్నారు.

పాఠాను పారిశ్రామిక సమావేశము

దేశ ప్రాతినిధ్యము.

అందా, జూలై 28:— పారిసు సమావేశము నందు సామ్రాజ్యపు వివిధ దేశముల ప్రాతినిధ్యము ఉండుట యథాసంఘ కాదాయని సెక్రెటరీ గారిదిగిరి సామ్రాజ్యమునకు మునాఫ్ గాన సమావేశమునకుపోయిరి. గాని ఒక్కొక్క దేశమున కొక్కొక్క ప్రతినిధి పంపలేదని ఆస్పెక్టునుచూచి గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

THE GREAT WAR.

Fight With German Destroyers: No British Losses.

"EVERYTHING AT STAKE" BEFORE ALLIES' HORDES.

Russian Successes on Riga Front.

MESOPOTAMIA OPERATIONS: WAR SECRETARY ON FUTURE CONTROL.

MR. CHAMBERLAIN WARMLY DEFENDS INDIAN GOVERNMENT.

[Reuter's Agency.]

British Front.

The Attack on Pozieres. Satisfactory Progress.

LONDON, July 24. Reuter's representative, wiring from the Press camp in France, says:—After a heavy bombardment yesterday the British and Anzacs attacked towards Pozieres and Guillemont. Despite desperate resistance by the enemy the Anzacs succeeded in establishing themselves at Pozieres, where they are consolidating their line. It is reported that the casualties have been comparatively light. West of the village the British also successfully advanced, but on the right of Pozieres wire entanglements were found to have been insufficiently destroyed and we were consequently checked by heavy machine-gun fire. Nevertheless we gained a footing in Guillemont, but owing to determined enemy counter-attacks we were unable to maintain our advance. The progress generally continues satisfactory, especially in the neighbourhood of Pozieres and along the road through the village northwards along which we are reported to be established.

Ground Gained.

General Haig reports in the Communique this afternoon, that some ground has been gained near High Wood, and towards Guillemont. A large portion of Pozieres is now in our possession.

Repeated Counter-Attacks.

LONDON, July 24. The British Communique says that apart from the continuous shelling by both sides a night of comparative calm followed yesterday's fighting. Repeated counter-attacks by enemy between High Wood and Guillemont yesterday gained no advantage. Our artillery and machine guns inflicted great casualties.

Our troops secured important advantages in the neighbourhood of Pozieres in spite of stubborn defence. A large portion of the village fell into our hands. We captured here 2 guns and 60 prisoners.

Sea Warfare.

Fight with German Destroyers. No British Losses.

LONDON, July 24. The Admiralty announces that some of our light forces at midnight of July 22nd sighted three enemy destroyers near Noordhinder Lightship. The enemy was repeatedly hit, but succeeded in reaching Belgian coast. Our casualties were one officer and one man slightly wounded. Subsequently there was a running fight with six enemy destroyers off Schoueven bank but we sustained no damage or casualties.

A Dutch Steamer Mined.

LONDON, July 24. AMSTERDAM.—The Dutch Steamer "Maas" has been mined and sunk near Noordhinder Lightship. The Government vessel "Zeehouw" has left to assist her.

Ten Drowned.

LONDON, July 24. HAGUE.—Ten of the crew of the Dutch Luger which was attacked by a German submarine were drowned.

French Front.

Successful Work of French Aircraft. Several Positions Bombarded.

LONDON, July 24. PARIS. A communique says:—There was fairly lively cannonade north of the Somme. French aircraft on the 21st bombarded the station at Vignoulles and the same night the stations at Thionville, where three great fires broke out, Arnaville, Laon and Sainterne. The following night they again bombarded Thionville, making a total of 115 bombs dropped. On the morning of the 22nd twelve French aircraft bombed the station and barracks at Mulheim. While returning they fought a squadron of German aircraft, bringing down four. Two French machines were forced to land in the German lines. German artillery and aircraft bombarded Belfort, but only did material damage.

LONDON, July 24.

PARIS.—This afternoon's communique says that the night was calm on the Somme. The weather has been bad. We took over 800 prisoners at Chapelle Sainte Fine. In ten days two enemy aeroplanes have been felled. We bombed the railway station at Conflans hutments. at Vignoulles near barracks and the Aerodrome at Dieuzi.

"Everything at Stake."

German View of Allied Offensive.

LONDON, July 23. AMSTERDAM.—"Everything is at stake" is the recurring phrase in an inspired letter from the front to which prominence is given by the German semi-official "Nord-deutsche Allgemeine Zeitung." The letter says the battle

surpasses imagination. The Russians rejuvenated and re-equipped, have overrun the eastern wall, thus relieving the Italians; and France, reborn, is pouring, with the British a hurricane of iron on the Somme. The writer says that the army is doing its duty magnificently, but wonders if the people at home realise the gravity of the hour when the flower of the nation is facing the British, Russian, and French hordes.

Russian Front.

Operations on Riga Positions. Important Russian Success.

LONDON, July 24. PETROGRAD.—After four days' uninterrupted fighting on the Riga positions the struggle has abated, the Russians requiring to consolidate the ground gained, and the Germans needing reinforcements from other sectors. The Russians have repelled the Germans from Ikskull to the Gulf of Riga. Their success is most important in the Kemeru region, where the Russians have advanced twelve miles westward.

Caucasus Front.

The Russians in Caucasus. Russian Progress.

LONDON, July 24. PETROGRAD.—To-night's communique says:—On the Caucasus front we captured Eol, westward of Trebizond, and Kelkid midway between Gumushkhano and Erzindjan. We crossed the western Euphrates and are engaging important forces eastward of Rewanduz.

Russian Captures.

LONDON, July 24. PETROGRAD.—A communique says:—The offensive in the Caucasus continues. Six guns were captured at Gumishkhanch. Two hundred Turks were taken prisoners on the heights of Balabandalan west of Gumishkhanch. There have been some skirmishes with Kurds in the direction of Bagdad.

Kialki Captured.

LAHORE, July 24. LONDON, July 23rd.—A Russian official statement says that Kialki Tchewi, midway between Gumishkhanch and Erzindjan, has been captured. An enemy offensive east of Rewanduz has been repulsed.

Austrian Front.

An Austrian Claim.

LAHORE, July 24. LONDON, July 23rd.—Vienna reports claim that the frontier fighting on the 19th July ended in Austria's favour.

Panic in Hungary.

LAHORE, July 24. LONDON, July 23rd.—The "Daily Telegraph's" Milan correspondent learns from Hungary that 18,000 persons left Brody in panic. Half a million refugees from Bukovina are encamped in the Carpathians. Alarm has spread all over Hungary.

Great Britain.

MESOPOTAMIA FORCES.

There Future Command And Responsibility The War Minister's Statement.

LONDON, July 24. Speaking in the House of Commons Mr. Lloyd George explained the relations hitherto existing between the Indian Government and the War Office with regard to Mesopotamia. He said that the present arrangement was not the most satisfactory and consequently it had been arranged that while India should remain the main base, the force in Mesopotamia would continue to be administered by the Commander-in-Chief who would receive instructions from and be responsible to the Army Council with regard to all matters of personal administration and supplies. Arrangements had been made to despatch to India, Officers who would assist in the organisation of supplies. The War Office would be responsible for transport. As far as could be ascertained supplies at the base at present were abundant. It was the transport that had broken down. River transport was most difficult. He was sure that every steamer available in India had been sent out. In reply to an interruption by Sir John Lardner Mr. Lloyd George explained that the Army Council would have no control over forces in India. Its control would be over forces in Mesopotamia and over the organisation and supplying of those forces. He was assured that legislation was not necessary to make that control absolute. Officers who were sent out would represent the War Office and the Commander-in-Chief in India, would, within the limits of his resources, have the honour of requisitions for Army in Mesopotamia.

TELEGRAMS.

Mr. Lloyd George welcomed the suggestion made by several members that light railways such as at Alexandria might be transferred to Mesopotamia. He emphasised that the War Office opposition to the publication of papers was initiated by the Military Members of the Army Council. Concluding he insisted that any negligence or incapacity should be held to account.

Mr. Chamberlain's Reply to Critics

LONDON, July 24. Replying to observations of Sir Alfred Mond Mr. Chamberlain said that he fully accepted his proper responsibility. The doings of the Indian Government would be extremely ill done if any Secretary of State endeavoured from London to govern India or to administer forces there. How far he and the Indian Government had discharged their responsibilities would be reviewed by the Committee on Mesopotamia to which all documents including confidential ones would be given. Mr. Ian Malcolm asked:—including Vincent evidence? Mr. Chamberlain replied:—of course.

Continuing Mr. Chamberlain referred to the allegations of nigardiness on the part of the Indian Government and pointed out that the additional cost of the Mesopotamia force had been borne by the Imperial Government. He quoted the tribute of Sir Beauchamp Duff to the assistance of Sir William Meyer and said that no financial difficulties were ever thrown in General Duff's way.

Mr. Chamberlain concluded:—

The Indian Government has achieved more than it was expected to perform. A great Overseas expedition on a scale demanded by the present war was never contemplated by the Imperial Government on behalf of India. Mr. Chamberlain recalled that at the outbreak of the war 600 Indian Army Officers were placed at the disposal of the War Office and Indian troops were sent to China, Egypt, France and East Africa besides Mesopotamia fully organised and equipped with guns. He emphasised the difficulties arising from unrest in the Punjab and German intrigues and asked the House to recognise the efforts of the Indian authorities to assist the Empire in peril as well as the bravery, fortitude and endurance of the Indian Troops.

Discussion in the Lords.

LONDON, July 24. In the House of Lords, Lord Crewe made a statement on the same lines as Messrs Asquith and Chamberlain. Lord Cromer asserted that much of what had happened was due to Lord Kitchener's reforms.

Lord Sydenham said that nothing had been done to remedy the deficiencies of the Indian Military Organisation of 1911.

Lord Islington announced that he had just seen a telegram stating that all troops in Mesopotamia were now provided with full rations except vegetables and milk. He said that it was upon the original suggestion of General Nixon that he considered himself in a position to open the road to Bagdad that consultations began. General Nixon was then confident that he could occupy Bagdad without reinforcements and that these would only be required to hold the position when won. A committee was constituted containing representatives of India, Foreign and War Offices and the Admiralty to advise on the practicability of advance. This was subsequent to October 3rd. A few days later the Indian Government recommended advance provided that a complete division arrived in Mesopotamia in two months. Government decided to send two and telegraphed on 23rd sanctioning the advance if General Nixon was satisfied that the available forces were sufficient. Therefore the advance was not pressed from home on either the Indian Government or General Nixon. The initiative originated with the Military authorities on the spot and the decision was only taken after full consultation between all competent authorities here, in India, and on the spot. They were unanimous that the advance could be made. Government merely acquiesced in the decisions of the Military Authorities. Lord Islington further stated that since March there had been sent out a complete general hospital with 36 officers and 204 other ranks in addition to 219 Medical Officers and 625 others and 6,090,000 yards of mosquito curtains. Eight hospital ships were being constructed and sixteen had been ordered.

To help outflow from Mesopotamia there had been sent to India a General Hospital Station with 78 Officers and 314 others, a motor ambulance with 1 Officers and 100 others, 129 Army Medical Officers and 222 others and 198 Lady Nurses.

Lord Middleton.

Lord Middleton asked:—What proportion has been sent up river?

Lord Islington replied that he had no information and added that measures were being taken to overcome difficulties of transport. Of 12 paddle steamers asked for 2 had arrived, 2 were enroute and 2 were being constructed. 23 were arranged for in India and 16 had arrived. Lord Islington gave further figures regarding other steamers, tugs, barges, and launches. A supply Officer for Mesopotamia had been appointed, and he hoped that these improvements would remove the doubts that the troops were not properly cared for.

Lord Curzon.

Lord Curzon said that the Vincent Commission Report was en route for England. They were satisfied that the Viceroy had asked the Commission if there was anything in the report requiring immediate action and they replied "no." He believed that everything possible was being done.

Lord Middleton questioned the sufficiency of rations. Lord Islington said he believed rations were in the same quantity as in France. In reply to Lord Barendse he reiterated that neither Government nor the Indian Government had information of any criticism of the part of General Townshend regarding his force being forward.

Empire's Industrial and Commercial Policy The Premier's Statement.

Replying in the House of Commons to a series of questions put by Sir Owen Phillips and others regarding the representation of the Dominions on the Committee on Industrial and Commercial Policy after the war, Mr. Asquith read a telegram from Mr. B. H. H. Dominions in May stating that Government had agreed

TELEGRAMS.

soon as practicable to convene the Imperial Conference including representatives of India to consider the commercial policy to be adopted after the war, intimating the intention prior to the conference of forming a Committee in England to discover whether an agreement among the British parties on the fiscal question, was possible under the changed conditions caused by the war and assuring the Dominions that the appointment of this committee, whatever its results, would not unduly delay the holding of the Imperial Conference or interfere with the free discussion of problems with the Oversea Representatives. The Dominion Governments concurred and a Committee was accordingly appointed.

Mr. Macmaster asked in view of the fact that the principle of representation of the Dominions was recognised at the Paris Conference was not it possible in working out details of the scheme that the Dominions should be represented.

Mr. Asquith replied Mr. Hughes went to the Paris Conference to represent the Empire not any particular Dominion.

Casement not Allowed to Appeal to the Lords.

LONDON, July 24.

The Attorney-General has refused to allow Casement to appeal to the House of Lords.

£ 3500 Awards for a Daring Submarine Exploit.

LONDON, July 24.

The Prize Court has awarded £3500 to Lieut. Commander Houbrook and the company of the Submarine "B 11" for sinking the Turkish battleship "Mesudieh" in the Dardanelles after diving beneath five lines of mines.

Dardanelles and Mesopotamia Commission.

Mr. Asquith's Bill.

LONDON, July 24.

In the House of Commons to-day Mr. Asquith introduced a Bill to constitute the Dardanelles and Mesopotamia Commissions.

Mr. Asquith on Belgium.

Deliverance Before Long.

LAHORE, July 24.

LONDON, July 23rd.—Mr. Asquith spoke at the celebration of Independence Day at the Albert Hall. He said Belgium's deliverance would come before long. Britons would ever be proud to share therein.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, July 24.

The following telegram, dated the 20th instant, has been received by H. M. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British Advance.

The British advance pushed as far as Fouraux Wood, from which the enemy were driven, though by a counter-attack, after intense bombardment with gas shells, he was able to regain the northern half, while the British retain the southern half. The wood has no value, because it stands on the highest point of a ridge which the British had been attacking. Once the ridge gained, the country is more open beyond and slopes gently downwards. Towards north the rate of progress during the present week has been slower, but it appears to be solid. The expected German counter-attacks made no marked impression on the new front and have not checked the British methodical and dogged offensive. The German comments on the battle of Somme show that Germany is beginning to realise that she had miscalculated the potential strength of Great Britain as a military power in a continental warfare.

The French Positions.

The Germans counter-attacked the positions the French had captured south of Soyecourt, but the assaulting battalion was decimated. The battle then quieted down, and the French are consolidating their gains, for both sides realise that this offensive will be a long drawn out operation, and each makes sure of being able to go forward before he begins to attack.

The Battle at Verdun.

Only violent cannonades are reported before Verdun, but infantry attacks are expected. Six months ago the battle at Verdun began, but the enemy has not succeeded in depriving the French of their freedom of action. The enemy has lost half a million men before Verdun, yet, since his progress of the first three days, he has not advanced more than a mile and a quarter.

The Russian advance.

The Russians attacked the positions south of the confluence of the Styx and Lipa, crossed both the rivers and drove back the enemy to the heights near the town of Berestachka, 28 miles south of Lutsk. There was violent artillery fighting in the north near Dvina, and a Russian detachment succeeded in crossing the Dvina north of Dvion. The Russians are advancing south-west of Kimpelung in south Bukovina.

Italian Pressure.

The Italians, by their continued pressure, are successfully keeping the great bulk of Austrian forces pinned down and preventing them from being moved to other fronts.

Russians in Caucasus.

The Russians captured Gumiskhanah, nearly half way from Trebizond to Erzerum, and are fighting further in the south. The Russians repulsed a Turkish offensive from Nevanduz, east of Mosul.

Calcutta.

Development of Coal Areas in Bengal
A Paper Read.

CALCUTTA, July 24.

An important meeting of the Indian Mining and Geological Institute was held at the Railway Institute at Asansol on Monday. Among those present were the Hon'ble Sir George Barnes, the Hon'ble Mr. C. E. Low, I. C. S., Sir Thomas Holland, Mr. H. H. Hayden, Director of Geological Survey and Mr. C. F. Adams Chief Inspector of Mines. Mr. Glen George read an interesting paper on the "Development of deep coal areas in Bengal" in course of which he said referring to the price of coal in future:—As regards selling prices in next ten years I think, it can be safely assumed that they will go up as materials are advancing rapidly in prices and are not likely to return to their pre-war figures. I am assuming for the purposes of this paper that prices in the next ten years will run eight annas per ton higher on all classes of coals than the present prices.

Sir George Barnes in the course of his speech said that among his objects in visiting Bengal coalfields were to prepare himself for the discussion which would shortly take place regarding the very important position of the transport of coal and the urgent and difficult problems relating to coal underlying Railways and sidings.

Sir T. Holland.

Sir Thomas Holland in the course of his speech said installation of engineering works on coal fields like those of Kumardhubi, the extension of Kulti Iron works and the successful manufacture of first class steel by the Tata Company, had made coal-mining industry more completely self-contained and less dependent on importers of materials as well as imported articles of machinery. Soon after the successful financial flotation of the Tata Steel Company the Calcutta commercial people frequently remarked that project was fifty years ahead of its time. But the last two years have showed that it was not five minutes too early. But for these works Calcutta engineering firms would have been partly closed down by the war. But instead they have now contributed valuable addition to war munition for the benefit of the Empire and their own profit. But it is not financial success of this enterprise that concerns one so much as the demonstration it affords of the kind and quantity of work that can be done by Indian labourers if they are properly organised and if they are caught young enough to escape the disturbing influences of what is temporarily passing in India under the name of higher education.

The "Bungalee" Asst. Editor's Arrest.
Application Before the Police.

CALCUTTA, July 24.

Yesterday Mr. C. Bagram, Barrister-at-Law appeared before Mr. Shaw, acting Deputy Commissioner of Police and put in a bail application on behalf of Mr. Shyam Sunder Chakravarty, Assistant Editor, "Bungalee". Counsel was given to understand that Shyam Babu was arrested under Section 302 I. P. C. read with Section 120 B. and was asked to renew the application on the 29th instant.

United Provinces.

The Gokul Prasad Bribery Case.

ALLAHABAD, July 24.

The public enquiry into the alleged acceptance of bribes by Mr. Gokul Prasad, the late Sub-Judge of Allahabad, concluded to-day. Mr. Benode Behari, Vakil and nephew of the Judge, through whose agency the bribes were alleged to have been accepted was produced before the Court and identified by various witnesses. Mr. Jackson for the defence filed long written statements in reply dealing with each charge. The Sub-Judge denied each charge in toto as also the alleged agency of his nephew Benode Behari. The defence characterised prosecution witnesses as unreliable and false and the story of the prosecution preposterous. The case against the Sub-Judge, it was submitted, was engineered by a group of junior Vakils who were dissatisfied with the Judge's strictness and worked up by the Criminal Investigation Department. The Counsel also submitted that corroboration by accomplices was not admissible. In the personal statement Mr. Gokul Prasad, Sub-Judge, submitted that he belonged to a family whose members were in Government service, and he himself had a good record of 28 years service with no complaints, and it was highly improbable that he would stoop to accept such small bribes. Mr. Ross Alston for prosecution in reply said that in the absence of denial on oath by the Sub-Judge and Benode Behari of the allegations against them the whole defence was futile. The Court therefore had before them positive evidence on oath not denied which proved five charges. Therefore, it was not necessary for him to argue in detail, but left the case in the Court's hands.

The Commissioners will submit their report to Local Government in due course.

Bombay.

Bombay Share Market.

BOMBAY, July 24.

The market in cotton mill shares, in which a large volume of business passed, opened strong, but declined slightly at the close. Centrals declined to Rs. 2290. Crescents were steady at Rs. 136¼. Currimbhoy were firm at Rs. 263¼ and Fazubhoys were firm at Rs. 533¼. Standards were in demand at Davids were unchanged at Rs. 470. Indore Malwas advance to Rs. 322¼. Indian bleaching was steady at Rs. 172¼. Swedeshis declined to Rs. 1737¼. In Bank shares the Bank of Bombay were in demand at Rs. 1520. In miscellaneous shares Bombay Burmah declined to Rs. 912½. Tata Iron and Steel ordinary were quiet at Rs. 168¼ and deferred unchanged at Rs. 740. Tramways were firm at Rs. 263¼. 3½ per cent Government paper declined to Rs. 75¼ and small pieces to Rs. 76¼ for buyers in big lots.

Sind.

Charges of Alleged Bribery.

Against a City Magistrate.

KARACHI, July 24.

Mr. Montgomery, I. C. S., is investigating into the charges of alleged bribery against the former City

Magistrate of Hyderabad, Mr. Wali Mahomed. A witness said that he filed a certain case of criminal breach of trust in Mr. Wali Mahomed's Court but could not get a warrant issued until they paid Rs. 50. The City Magistrate asked for Rs. 100, but they said that they were poor men. The warrant was issued next morning. Another witness said that in a certain prosecution against him for criminal breach of trust he got off with a fine of Rs. 750 because he paid Rs. 250 to the City Magistrate.

A Murder Trial.

A Staff Sergeant the Accused.

LAHORE, July 24.

Before Sir Donald Johnstone, Chief Judge and a jury, the case of Staff Sergeant Browning of Ambala, who was committed to the Session of the Chief Court on a charge under section 302 of the Indian Penal Code for the murder of Mrs. Tiver, wife of the Head Clerk of the Brigade office, Ambala began. Mr. C. Bevan Petman, Government Advocate, represented the Crown, while Mr. Bomanjee, Barrister, Shaharanpur, assisted by Mr. Saunders, defended the accused.

Before the commencement of the proceedings Mr. Bomanjee objected to the evidence of Lieutenant-Colonel Lane, I. M. S., who was examined on interrogatories, being admitted into the record, on the ground that the witness was not cross-examined. The objection was not allowed.

The jury was then impanelled. Altogether nine jurors were impanelled after the elimination of three, objected to by the defence.

The Registrar, acting as the Clerk of the Crown, then read out the charge to the accused, that on or about 13th April last, he caused the death of Mrs. Tiver by strangulation, and thereby committed an offence under Section 302 of the Indian Penal Code. The accused pleaded not guilty.

Mr. Petman then began his address for the prosecution. He said that the Tivers and Brownings were on friendly terms and used to visit each other. At the time of the occurrence Mrs. Browning was at Ahmedpur. Mr. Tiver went as usual to the office at about 8-30 in the morning after breakfast and had his lunch there brought by his servant, and everything went alright. In the afternoon he had to hurry to his place, on being informed by his servant that the Memsahib was dead. Police inspectors and Captain Moyan, R. A. M. C., who were called in Medical evidence showed that there were marks of violence near the throat and that death was caused by strangulation, and that there was some menstrual blood below the waist of the deceased. There were, however, no marks of injury. The evidence against the accused was that he called attention to a missing bag, in which the deceased kept about Rs. 200 currency notes, which was afterwards found burnt. There was evidence that the accused wanted a loan from Mr. Tiver on the previous evening, which he promised to give. Another evidence was that some days after the murder the accused gave a pair of trousers to a dholi. The trousers had stains which competent experts have found to be mammalian blood. Inspector Beatty saw some injuries, probably caused by a tooth or nail, on the front of the arm near the wrist of the accused; Colonel Lane, I. M. S., who examined them some 10 days after the murder, pronounced those marks to have been caused by thumb and finger nails, and that they might have been inflicted in the course of a struggle with the deceased. Accused used to return daily from office between 12 and 1, but on that day his movements from 1 to 3-30 had not been accounted for. Accused further excited suspicion on himself by his efforts to divert suspicion and by exclaiming before people that they had all been under suspicion. The Government Advocate then explained the law of culpable homicide and murder and explained the position of different houses by reference to a plan.

Some prosecution witnesses were examined to-day. Kalia, bearer and cook of Mr. Tiver, said that his master went to the office at 8-30, where he had his lunch served by witness at 2 P. M. On return at 5 P. M. witness found no response from Memsahib, and on opening the door he found she was dead. He informed his master, who hurried home on his bike. He was once reprimanded by Mrs. Tiver.

Cross-examined, witness said that his marriage took place after the occurrence. It cost him about Rs. 100. He was no longer in Mr. Tiver's service.

Mr. Tiver, who was next examined, said that he and his wife were on quite friendly terms with accused, who used to visit them often. The accused came with Chisholm to his bungalow after the occurrence and was present during the medical and police examination. He then wore no coat nor hat. Mr. Tiver's examination was not finished when the Court rose for the day.

Latest Telegrams.

LONDON, July 24.—Captain Bean, the official press representative with the Australians in France, treats the affair south of Armentieres as an attack rather than a raid. He says the troops on the left seized the German front line and passed beyond to the farther trenches of the first system. In the centre the Australians carried the whole of the first system and reached the more or less open country beyond. On the right the troops had to cross a wider stretch of country between the trenches, where the Germans were ready with a number of machine guns. Despite brave efforts our men here were able to reach the German trenches only at isolated points. From these they were subsequently driven. This enabled the Germans to concentrate their fire on the trenches captured. They also turned water from its channel down the trenches captured. On the left flank the Australians were soon waist high in water, the men endured a tremendous bombardment until the following morning when after eleven hours those retaining a small portion of the German position were ordered to return. By dint of brave work engineers and infantry had managed under heavy shell fire to dig communication trenches to the German trenches. The troops were thus able to retire with losses which were slight when the extraordinary difficulty of the operation is considered. The enemy's shell fire was heavier and more continuous than had ever been known.

At Gallipoli many of the men were untried but bore themselves worthily of Anzac traditions. At least 200 prisoners and several machine guns were captured and many Germans were killed. (Pioneer Cable.)

I

11

శ్రీ జే. కూ. లో. గారు

30

100

బడ బానలుడు

25 కి కథ

రామ నారాయణవర్మ వర్తకము కొఱవ తనయ బొంబాయినుండి కలకత్తాకు పోవుచుండును. అతడురైలు మీదనున్న ముగ్గురు మిత్రులను గూడ పర్యాయము చేయుచుండును. ఒక సారి అతడు కలకత్తానుండి బొంబాయికి వెళ్లు మివాట్టి నాకలో బయలుదేరెను. ముగ్గురు వారము సాయంకాలము 5-30 గంట ప్రాయము గ్రీన్ దిలో బయలుదేరినది ఇతడు వర్తక సంబంధి యగుటచే నొడ్డునున్న పుడు తీరికలేని పరియుండును గాన విశ్రాంతి కొరకే యితడు నాకా పర్యాయము చేయుచుండును వర్తక వర్తక కోటి లోనివా డైనను విద్యాధికుడు. విదేశ సంచారము చేసినవాడు. భారతీయులచేతను పాశ్చాత్యుల చేతను గూడ గౌరవించుచు న్నువాడు. అపరాధ రహస్యాశ్చర్యమునకుం దధిక ప్రజ్ఞ గలవాడు. గాన నాకా భారతీయో నితం కథకమును పరిచయు గలడు. ఇతడు నాకా మీదటవచ్చి చూడగ ప్రయాణికులందరును నిండియుండిరి. 1-2 తరగతుల గదులు నిండిపోయివి. సాధారణముగ నాకలోని వారందరును తనయ కలిగి కొనుటయు ముచ్చటించుటయును సహజము. అనాడేమో ఎల్లవారును గుజగుజలు పోవసాగిరి. ఏ ప్రక్క కేసినను ఎడమొక్క యను పెడ మొగములు నే గాని చుననీచ్చి మాటలాడుచు రొక్కరులు లేరైరి. ఎటులో అతడు తన కొనుగబడిన మొదటి తరగతి గదిలోనికిపోయి కొంతసేపు సామగ్రిల నవదర్శించి ను ర ల చ ల్ల గా తి కొ ర కు వై త ట్టు న కు వచ్చి అటు నిటు తిరుగుచుండెను. అంతలో అది వరకతినికధికపరిశీలకుడు రాండలును కనబడెను. రాండలును బంగారోపకారకాభిరుచి చేరిన యువ్యోగి. ఆరాజకుల అల్లయలధికముగ నుండుటచే కాభివారు యువ్యోగిలకు నాకలలో గూడ సంకారంబొందిరి. ఇట్లుండేనాకలో పోవుటకెంతవంతు వచ్చినది. వారిరువురు నొందోయలను గుర్తించి యిష్టాగోష్ఠి నలిపిరి.

రా:—ఏమిది నేడో? నాకంతయు వింతగానున్నది.

రాం:—ఏమినింత.

రా:—ఎవరిని చూచినను ఏదో అందోళనము గలిగిన చందము పొడకట్టుచున్నదిగాని ఉల్లాసోత్సాహము తెప్పియును కావచ్చుటయే లేదు.

రాం:—కలకు దానికొక కారణము. నేనునందుల కొరకే అటునిటు తిరుగుచున్నాను. నీవుగూడనీ సమయమునకిందు తటస్థించుట డై వికము. అరగంట తాళి నీవాసంకమున్న నాగడికిరమ్ము.

అని చెప్పి ఆగూఢచారి పోయెను. రామ నారాయణుడు ఉబుసుపోక కలునిటు తిరిగి పిమ్మట గూడచారి నాగడిలోనికి వెళ్లెను.

రాం:—నమ్మ నీకొరకే వేదియంటిని.

రా:—ఏమి గొప్పించితివి.

రాం:—హాసము రుభానుడను నొకమహమ్మదీయ జమీందారుడీ నాకలో వచ్చుచున్నాడు. ఆతడొక వార్తను ప్రకటించినాడు. దానివలన నీయులజడి కలిగినది.

రా:—ఏమి నార్తయది.

రాం:—ఏమిన్నది. అనేకబంధిపోలులును హత్యలును చేసిన వాడును—ఎందరో పోలీసు యువ్యోగిల యువ్యోగమునకు పంపినవాడునకు బడబానలుడు ఈనాకలో వచ్చుచున్నాడని. అతడెవ్వరితోనో చెప్పెనట.

రా:—అతని కెట్లు తెలిసినది.

రాం:—ఇదివరకాతని కృజవరమును దొంగలహరించినపు డతడొక గూఢచారిని నియమించెను. ఆగూఢచారి ఆహ్వానము మరల నానికందలేదు. ఆగూఢచారి యిప్పుడు మరల నీనాకలో వచ్చుచున్నాడు. పూర్వపరిచయము వలన నాతడెవరహస్యమును జమీందారునితో చెప్పెను. జమీందారుడతని పరిజనులతో చెప్పెను. వారివలన నది అందరికిని తెలిసినది. ఆకొరణమున నేమి గందరగోళము జరుగునోయని ఎల్లవారును భయపడుచున్నాడు.

రా:—నీవా జమీందారునితో మాట్లాడితివా

రాం:—మాట్లాడితిని. మొదట నాతడేమియు నెరుగని వానివలె నటించెను గాని చివరకు నిజమని యొప్పుకొనెను.

రా:—అతనితో చెప్పిన గూఢచారి యెవరో తెలిసికొంటివా.

రాం:—తెలిసికొంటిని. అతడొక పంజాబీ. నీవుమాది యోయించువు. తెల్లని వెళ్లగడ్డమును, నిలివెను తల పొకయును కెట్లుకొని యున్నాడు. చాలు బలగాలివలె కనబడును. అతని నిచ్చికి తీసికొని వచ్చెద నుండును.

అనిచెప్పి గూఢచారి వర్తకవిదేది కల్గి మరయెను నిమిషముల కొక పంజాబీని వెంటబెట్టుకొని వచ్చెను.

పం:—గొప్పవాడని నమ్మి నేను గోప్యము తెలుపుటకు నింతగోను నంబోప్రయత్నించి నేనే గూఢచారినియూ నేనే ఈసంగతిని చెప్పితినియూ ఆ గజదొంగకు తెలిసిపోకట్టిగాదు నాశనిపట్టక మానకు. ఏమిచేయుటకును తోచకొన్నది.

రా:—నరే ఆదొంగను మీరినాకలో గుర్తించితిరా లేదా.

పం:—పరమ రహస్యముది. మీరిద్దరుగూడ నాకలో న్నున్నారనివారేగాన మీకు తెలుపుచున్నాను. నాకాధికారికి తెలుపక పిలువేమిగాన అతనికి మాత్రమే మనము తెలుపవలెను. కాని మరియెవ్వరికిని మన మీసంగతి తెలియనియ్యరాదు. నేనాదొంగను గుర్తించితిని.

రాం:—ఎవరతడు.

పం:—అతడు కమాంధానసింగు.

రాం:—అతడు ఆమైనరు మహారాజా?

పం:—నుమారు 25 ఏండ్లు వయసుగలిగినవాడు. పాశ్చాత్యునివలె నుండును. నువ్వరద్రూపి. చాల విజయగల బట్టలను ధరించును. అతనినిచూచినను అతని మాటలను వినినను అతడు మహారాజయే మనము మోస పోయెదము.

రా:—మీరిసంగతి గూడమిత్రావర్తకనితుడగు జమీందారుని కెగించితిరా?

పం:—లేదు. లేదు. అటులనుగూడ నేనొసరించిన నిక నాకలో లేకుండెడిది. మీరమాత్రము నా కవర మైపుడు తోడ్పడవలెను. ఇప్పుడు నేనేమియును చేయదలచుకొన లేదు. బొంబాయిరేవుకు చేరవచ్చుట నచటి పోలీసువారి సహాయమున నతని నరెప్పుచేయ దలచితిని.

అనిచెప్పి ఆపంజాబీ అతనిగడికి పోయెను. గూఢచారి యు వర్తకమును నలువంకల పరికించి తలుపుద్దగ్గరకేసీ మరల కూర్చుండిరి.

రాం:—సంగతి నీకు సాంతముగ తెలిసినదా?

రా:—తెలిసినదిగాని ఇజరతు నీవీ పంజాబీ గూఢచారి నెవ్వడైన చూచితివా?

రాం:—చూడలేదు.

రా:—పోనీ ఆమైనరు మహారాజును చూచితివా.

రాం:—చూచితిని. అత డతనినుమరగా కనుబడెను.

చాలు నరనుకు. అందరిలోను కలసి మెలసి తిరుగుచుండును న్నినురులో నడుగుపెట్టినదిమొదలతడు చాలు చనువరిగ తిరుగుచున్నాడు.

రా:—నరే చాలాద్రూపు పోయినది. నేటికి నిద్రొంతము రేపు దీనిని గూర్చి ఆలోచింపవచ్చును.

అని చెప్పి వర్తక తన గదిలోనికి పోయెను. మరునాడు వర్తక మహమ్మదీయ జమీందారుని మైనరు మహారాజును బాగుగా పరికించెను. మైనరు మహారాజు మామావర్తక మొనగనివానివలె కనబడెను. అతడు యుక్తి చతుర్మూలతో నందరితోడను మాటలాడు చుండెను. అందరు నాతని సహచర్యము నపేక్షించుచుండిరి. వర్తకమాత్ర మతనిని సమీపింపక దూరముననుండియే కనిపెట్టుచుండెను. అంతలో మహమ్మదీయ జమీందారుడచటికివచ్చి వర్తకమాత్రమును కుర్చీపైని కూర్చుండెను. వర్తక అతని మానసమును కనిపెట్టి గోరెను.

రా:—మీరా మైనరు మహారాజును చూచి మాటలాడితిరా.

పం:—అహా! నేడుదయము మేమిరువురమును 2 గంటల సేపు విలాసముగ పోర్చుచు వున్నది. ఆయన చాల విద్యాంకుడు. ఆయన సంభాషణ మతిమనోహరముగ నుండును గాన నొకసారి ఆయనతో ముచ్చటించినవా రాజునను మరల వదలబాలకు.

రా:—అలాగా! నరే కొంచెము పరియున్నది మరల వదిలెను చేసెదను.

అని వర్తక జమీందారుని విడచి తన గదిలోనికి పోయెను. మరికొంత సేపటికి గూఢచారి యచటికివచ్చెను.

రా:—బానిసికదచ్చి కూర్చుండెను. మరల నేమైన కనిపెట్టితివా.

రాం:—కనిపెట్టవలసినదనిలేదు. గజదొంగ ఈనాకలో నున్నమాట నిశ్చయము.

రా:—ఎటుల చెప్పగలవు.

రాం:—వాయువార్త నచ్చినది.

రా:—ఎవరికి

రాం:—నాకాధికారికి

రా:—ఎవరు వందరి.

రాం:—గూఢచారులకాభివెద్ద యధికారియే వందెను.

రా:—ఏమని

రాం:—గజదొంగ ఈనాకలో నే ఎక్కెను. భద్రముగ నుండవలెనని.

రా:—నరేగాని పంజాబీ నాయుద్యోగి ఈపరిమిద ప్రత్యేకముగ పంపెనుగా. నాయువార్త నతనిపేరపంపక కెవ్వూపేర కలకంపెను.

రాం:—దానిలో నేమియులేదు నాకలో కెవ్వూ సహాయములేక గూఢచారి ఏమిచేయగలడు. కానవారటులచేసిరి. కెవ్వూ గూఢచారి కీసరికే తెలియించును.

రా:—జనుగ నాదొంగ మైనరుమహారాజుని నీవును తలంచెదవా.

రాం:—నేను నమ్మకముగ న్నును. ఏమనిన ఆదొంగ మాన నాతీతుడైన నట్లు కటింపగలుగుచు గాని ఎంతటికైన దొంగ యైన వంత నిష్కారమును నిర్భయత్యమును అభినయించుట య సాధ్యమనియే నాతలంపు.

రా:—పంజాబీగూడచారి పొరబడెనంటవా?

రాం:—అటులేగానలెను. గాని అతనికెంత గట్టికన్నుకమును ఆధారముండెదన్న నాతడిట్లు మైనరేగజ దొంగ

యని చెప్ప సాహసించునా. అందులో ఏనామానస్యనివై నైనగాదు. మహారాజువై నిట్టినింద మెపునా? నాకేమి యను తోచుటలేదు.

రా:—ఏమో నాకునమ్మకము కలుగుటలేదు. దొంగ ఈనాకలోనుండి యుండవచ్చుగాని ఈగూడచారి అనితేక మచే నీమైనరు సహమానపండి ఆడదొంగలకుమారు అనలు దొంగ అచాయాపముగ తప్పించుకొనుటయు తటస్థించునేమో అని నేను చింతించెదను.

రాం:—దానికేమి కర్తవ్యము.

రా:—మన మిరువురము కనుగలిగి పోలగుటయే కర్తవ్యము; గాని మనమిద్దరమును శత్రువులుకలియరాదు. నాకాకొలంబు నగరమున వదలిపిమ్మట నాలోచితము. ఈలోపుననీవు గూడ బాగుగా గమనించుచుండును. మనమిరువురమును మొదట నాలోచింపవలెనని నీవేదనిగూడ చేయవలెను.

అనిచెప్పి వెడలిపోయెను. మొదటివాడున్న భయము మరునాడును మరునాడున్న భయమూడ మూడవనాడునుకనబడ లేదు. అందరును ఆనందముగ సంచరించుచుండిరి. గాలిత్రాంతముగ ననుమానముగా వీచుచుండెను. నడకచక్కగా సాగుచుండెను. 5 వ నాటి సాయంకాలమున నొక కొలంబురేవుకు విడచినది నాటిరాత్రి గూఢచారి మరలవర్తకగదిలోనికివచ్చెను. వర్తకయు నతడు కలసి వైతట్టున కేగిరి. రాత్రి 4 గంటలైనది. అందరును సుఖాద్యోలోనుండిరి.

రా:—నీవేమైన సీరపరచితివా.

రాం:—నేనేమియును చెప్పకాలను.

రా:—నేనునిశ్చయించితిని. నిశ్చయించితివనెల గజ దొంగను పోల్చితిరి. మనమతని నీరాత్రియే పట్టుకొనవలెను.

రాం:—ఎవరు మైనరేవా.

రా:—కాదు కాదు. పంజాబీయే.

రా:—ఏమి గూఢచారియో

రా:—అతడు గూఢచారిగాడు.

రాం:—నీవెట్లు నిశ్చయించితివి.

రా:—చెప్పెదకు వినుము. నేను గురువారమునాటిరాత్రి భోజనకాలకు పోతిని. అచట నొక హాలులో మా కందరకును కుర్చీలును బల్లలును కేసీ ఫలహారముల నుద్బరి. నేను కూర్చుండిన స్థానమునకు కుదెక్కిన నున్న మూలలో నొకబల్లకడ నిద్రించు కూర్చుండిరి. వారిలో నొకడు పంగడేళియును. అతనికి వయసు 30 ఏండ్లవ లోపుగా నుంును. రెండవవాడు సవ్యాసీవలె నుండెను గాని అతనిచేత నొక మణిబంధము గలదు. ఒకసారి అతనివెనున్న కాయక తొలగినది. నాకపుడేక కనబడినది. ఆమణిబంధమునుబట్టి అతడు సవ్యాసీయగుటచే సవ్యాసీకి మణిబంధ మేమను సందియము గలిగి నేను వారిద్దరిని తేలిపారజూచితిని. అసవ్యాసీయే మహమ్మదీయ జమీందారుడు. అసంగడేళి యనవడే పంజాబీగూఢచారి. అతడే అసలుదొంగ. గాననే ఏసాక మెరుగని మైనరువై వనమానము కలిగింపనంది తన మిత్రుడగు నీ జమీందారుని వేషధారి చే నిదిత్యింపకను వ్యాపింపచేసివాడు. తనమిత్రుడు రహస్యమును తెలియచ్చి తన కహమును కలిగించెనని మనతో చెప్పివాడు. ఇందుల కేమియును సందియము లేదు

రాం:—ఇప్పుడు చేయునదేమి. నీవిప్పుడు పిరిగెట్లు గుర్తించితివి.

రా:—ఎటులనా? ఒక నాడు జమీందారుడు నాతో మాటలాడుచుండగా కుర్చీపై అతడు క్రిందబడెను. నేనతని లేవదీయబోతిని. అతనివదలు చొక్కాతోలగి ఆమణిబంధము నాకంటబడినది. అదిగాక ఇదివరకతిని కంతవాదమును నేను వినియుంటినిగాన నేను దానిని మొదటిదినముననే పోల్చితిని. అందువై నా కకుమాన మధికమై వారిని బాగుగా పరిశీలించితిని. వారి పోలికలు స్పష్టమైనవి. మనమిప్పుడు నాకాధికారి కడకుపోయి అతని సహాయమునుబడిసి పిరి నిద్దరిని ఆరెట్లు చేయించవలెను.

వారిద్దరును నాకాధికారికడకు పోయి సంగతినంతయు వివరించిరి. నాకాధికారి సహకారయై చిన్న గంటను వాయింపెను. వెంటనేబలకాయగు నావినులపట్టుదల వచ్చిరి. అతడునాతో రహస్యముగ నేమోచెప్పెను. వారింతలో రెండు జతల ఆరదండములను గొనివచ్చిరి. వారందరును కలసి మొదట జమీందారుని గదిలోనికిగిరి ఆత డోడలుచురచి నిద్రించుచుండెను. అట్లుండగ నే అతని కరదండములను తగిలించితి. నాగాను తొలగించి చూడగ అతడు వర్తక మొదట చూచిన సవ్యాసీ యని స్పష్టమైనది. అచట నిద్దరిని కావలియుంచి యావరని గదిలోనికివారుపోయిరి అతడు నిరురలేచి సాష్టాంగపడి స్వామినిస్మరించుచుండెను. అంతట వర్తక కొంచ మనుమానించి ఆగెనుగాని కెవ్వూ తటాకన వరదండములను తగిలించెను. అతడు ఆపదను శంకించియుండలేదుగాన నతనిగ కట్టుబడెను. మరునాడు బొంబాయి రేవునదిగి వారిని పోలీసు వారి వశము చేసిరి. వారిరువురును తోడిదొంగలే. పది ఏండ్లనుండి వీరు పాడినదివాటయు ఆడినది అటయు నైనది. నేటికి వారి పాపము పండించున వారిట్లు కట్టుబడిరి. వర్తక తనపేరు తెలికి తీసికొని రావలదని తన మిత్రుని గోరి నందున ఈభ్యాతి యంతయును రాండెట్టుకుకే వచ్చినది. అతనికి జీతమును పదవయును మోచ్చినది. అన్యాయముగా నవభ్యాతి పాపముగూడ మైనరు మహారాజు తన రాజధాని కేగను.

వృత్తాంత లేఖలు.

రామచంద్రపురము తాలూకావార్తలు.

(ఒకవిశేషము కడకుండి)

సూర్యమేన మరణము.

మండపేట జూలై 20:—17వ తేదీన మూడువందల రూపాయల వయస్సుగల కమ్మవారి పిల్లవాడొకడు ముగ్గురము నంగల కొట్ల వెంకన్నగారి మురుగునీటివలన చనిపోయినాడు. ఈవండు 1½ గజములతొడుగులను. యూనియన్ వారు నీరుపోడించుటకు బాధ్యులై యున్నను అప్పటికి రెండు కోజులవలన నీరు పోడలేదు. నీరు పోడించుచుండిన నీ అనవసరపు మరణము సంభవించియుండవచ్చును. మాయూనియన్ వారు ముందైన నిట్టి ప్రమాదములు లేకుండ జేయుటకు ప్రార్థనలు.

యూనియన్ పంచాయితీ.

మద్రాసునుండి యూనియన్ ఆఫీసు మామూలముల నుల్లూమునది ఆఫీసు రాబడిని నేల పెట్టకూడదని ప్రకటించినయెడల తగినయెట్లు దొరకలేదని సమాధానము చెప్పదురట. గ్రామము యూనియన్ చేసిన యిప్పటికి నిగవది సంవత్సరములు కాలవచ్చింది. ప్రస్తుతము ఆఫీసు చైర్ మెన్ వెంకటేశ్వరరావు నుండి. వారేనుబ్రహ్మజ్యోతుగారు పదిసంవత్సరముల నుండి చైర్మనుగలుగుచు ఆఫీసుకు వారు అద్దెలుపుచుకొనుచునేయున్నారట. పంచాయితీసభ్యులలో కొందరు (చాలభాగము) మిగిలినవారు వారేను బ్రహ్మజ్యోతు గారిని చైర్మనుగ నేర్పాటు చేయవలసి ప్రజలు మొత్తమునున్నను, వారి నే మావెద్దాపురము తాలూకా బోర్డువారు తిరిగి నియమించిరి. ప్రజాక్షేమము కొరకు తమసర్వస్వమునువారపోసి పాటుపడు భోగరాజు తట్టాభి శీరామయ్యగారివంటి శ్రేయశాముల నియమించిన యెడల ప్రజలకు సౌఖ్యకరము. ఇప్పుడైన మా ప్రసిద్ధులు గారు మాయండి దడుయుంచి యెట్టి మామూలు చేసిన మాయూనియన్ బాగుపడి ప్రజలకు సౌఖ్యకరమగుచుండునో యోచించుటకు ప్రార్థనలు.

జూలై నెకండరీ పాఠశాల.

ఇప్పటికి నుమారు రెండు సంవత్సరముల క్రిందట మే మొక జూలై నెకండరీ స్కూలు స్థాపించితిమి. దైవాశ్రయమున ప్రస్తుతము గానుంచి నితిలోనికి వచ్చుచున్నది. ఈ పాఠశాలములవలన ప్రయోజనము పొంది నియమించుకొను. క్రైస్తవమున మామూలును కొన్ని అధికారికములను మిగిలించుకొని గాని యెట్టెట్టులో వారివారకుండి తప్పించుకొని ప్రస్తుతము పాఠశాల స్కూల్ ఆఫీసులు యనపెట్టెరు కలవలపు సుదర్శనరావుగారి కరణువొచ్చింది. వారు అభయ మిచ్చిరి. ఇప్పుడు మామూలు రికార్డులతోకొరకు యత్నించుచున్నాము.

ఒంగోలు వార్తలు.

(మా స్వకీయ విశేషము యొద్దండి)

కాలమానము.

ఒంగోలు జూలై 28:—గతవారము నుండి మా పురమున అపరిమితముగా వానము కురిచుచున్నది. సమస్తముల కిందు వలన కొంచెము వస్త్రము కలుగుచున్నను లియాకు విశేషముగా పడుటకు వుండి నుచున్నది ఆ కొను చున్నాడు.

గ్రంథాలయోద్యమము

తాలూకాలో గత మూడుమాసములనుండి గ్రంథాలయోద్యమము ప్రచారము జరిగినప్పుడు అనేకమార్తల గ్రంథాలయము స్థాపించబడుచున్నది. ఇటీవల ఆయ్యనాథ్రోలు నందోక గ్రంథాలయము నేల కొల్పబడినది ఇంకను కొన్నిటిని స్థాపించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

మానిసిపలు.

మొన్న ప్రభుత్వమువారు మా మానిసిపలు కవులను లోని ఎన్నిక స్థలముల కికి పోల్చించి నులభముగా ఎన్నికల జరుగుటకు వార్డుల నెలకొల్పించి ఆయ్యనాథ్రోలు వారు. అందువలన గతనెల 17 న తేదీన మానిసిపలు సభ జరిగినది. పురమున వార్డులుగా విభజించుట అనవసరమనియు అందువలన ఎన్నికలలో కొంతకష్టములు సంభవించుననియు, రాధాకృష్ణయ్యగారు బూరాయశ్రీప్రి గార్లు వార్డుల ప్రవేశమునకు వ్యతిరేకముగా చెప్పియుండిరి. చేర్చున కృష్ణారావు, శ్రీనివాసారాయణరావు, ధారా వేంకటరామయ్యగార్లు వార్డుల ప్రవేశమువలన గలుగులాభముల చెప్పించు వానినిరెప్పక ప్రవేశపెట్టవలయు

నని. అందువలన వార్డుల ప్రవేశము అనవసరము, లేదా, అనవసరము తెలిసికొనుటకు వోట్లు గ్రహించునని. రాధాకృష్ణయ్యగారు బూరాయశ్రీప్రి గార్లు వ్యతిరేకముగా ను స్వామివారు ఉద్దు కొండపి రామకృష్ణారావుగార్లు తటస్థముగాను తక్కినవారు, వార్డులు కావలయుననియు వోట్లవచ్చి యుండిరి. పురము నెన్ని వార్డులుగా విభజించవలయునో తెలిసికొనుటకు తదనంతరము కొప్పరపు కృష్ణారావు, రాధాకృష్ణయ్య, కొండపి రామకృష్ణారావు, భీమరాజు లక్ష్మీనారాయణరావు, ధారా వేంకట రామయ్యగార్లుతో వోక యుపసంఘము నేర్పాటు చేయబడింది. ఇది జరిగి యొకమాస మయినది. ఉత్తమం ఘమువారు తమవోర్డు నింతవరకు కవులను వారికి నివేదించి యుండలేదు. ఆలస్యమునకు కారణము తెలియదు. దొరకనము వారేయోడించుటవలన ఇరువురి సభ్యత్వములకు మిగిలినది. మూడవవారికి కొలదికాలములో ముగియవచ్చుది. ఉత్తమం ఘము వారు తమ రిపోర్టు త్వరలో తయారుచేసి, వై మూడు సభ్యత్వముల ఎన్నికలకు పాల్గొలుకవలెన బాగుగానుండును. చైర్మనుగారు, ఈ మూడుస్థలముల ఎన్నికల, కొంతకాలముగా, ఈ మొత్తము మీద (వార్డుల ప్రకారము కాక) ఎన్నుకొనునట్లు చేయ తలచుచున్నారని యొకవదంతి ప్రబలి నది. ఇదియే నిజమైతే ఎంతయు విచారకరము. స్థానికస్వరాజ్యమును చేతిలోనికిచ్చి, తమరీతిగా అనుభవించుచున దొరకనమువారు చెప్పవలసిన దాని ననభవించుటకు పాల్గొలుకగ నీయవలయుట కోరవలయును. కాన అస్పృహ, ఉత్తమం ఘము వారు రిపోర్టు త్వరలో తయారుచేయించి రాబోవు ఆగష్టులో నయిన వార్డుల నిర్ణయించి మూడుస్థలములకు ఎన్నికలకు అనుజ్ఞ యొసంగ ప్రార్థనలు.

కవుల సంత.

ఒంగోలు కవులసభ్యుల కుటుంబమువారు, తమ సంఘ చట్టముల కొన్నిటిని మార్పుటకు, నూతనముల చేర్చుటకు, కొన్ని మాసముల క్రిందట కొండపి రామకృష్ణారావు, శిఖరరాజు కొప్పరపుగారు, వల్లూరి నారాయణరావు, మల్లవరపు సుబ్బారావు, సామ్యాయలగార్లుతో యొక యుపసంఘము నెర్పరచి, వారి రిపోర్టును, సంఘమువారి కొక మాసములోగా నివేదించుచు నిర్ణయించియున్నాడు. ఇప్పటి కామూడు మాసములకు వై గానున్నది. ఉత్తమం ఘమువారు రిపోర్టును తయారుచేయలేదు మరియు సంఘమువారికి మూలధనము నేమిసాపాము మాత్రమే కలవు. మూడు నెలలయిన కాని రాబోవు సంతజరుగను. స్థానికసంఘముల వారి విరాళముల మీద యావదీయండి గగనకునుమము సంఘసభ్యులలో నేతరులకు సంతకు జరుపుటకు ఆయవైయు కలవారు. ఇట్టి వారే కొంతకాలము సభ్యులు గా నుండిన సంత పూర్వమునలే జరుగవలెదగా జరుగుట కష్టతరము. కాన సంఘమువారు ముందుచేయుట: ని మాడవలసి యున్నది.

మోసము

మా మానిసిపాలిటీలో కన్నులు కనూచేయు జవానొకడు కొంత ద్రవ్యము నవహరించివాడు. అదిజరిగి మూడు మాసములయినను అధికారులు సంగతిని గ్రహించక కొలది దినములలోనే తెలిసికొని ఎన్నడో పని చాలించుకొనిన గురుస్తాచేత ద్రవ్యమిచ్చి జమకట్టింది, జవాను మోసమునకప్పి పెట్టివాడు. వాడివలన నొకరిలోనే యున్నాడు. విచారణలు జరుగుచున్నవి

శ్రీవైద్యుల.

మాపురము నూతనముగా మునిసిపాలిటీగా నొక శ్రీవైద్యులయమున కట్టించుటకు పూనుకొని భరణ నిర్మాణమునకు ప్రారంభించినారు. చాలామట్టుకు భవనము కట్టబడినను పనియెందులో నిలచిపోయినది. ఈవైద్యులకు పోషణకు వెలగపూడి చరితేంద్రయ్యగారుమీది వసమానము మాయునిసి పాలిటీవారి యాధీనములోనున్నది. వానిని, నూతనముగా మిమనవారు కట్టబోవుచున్న వైద్యుల యుపకరము చేసి, శ్రీవైద్యుల యమును నిలుపుదల చేయుచు ని. మానిసిపలు సభలో శిర్కాయ నొకసభ్యుడు ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రయత్నించు చేయుచున్నాడు. ఇంకెంత వ్యాధులున్నవో, మానిసిపలు సభ్యుల కందిరికి తెలియును. మిమనవారి స్నేహము నవేషించు కొంతమంది ఆసభ్యుని శిర్కాయునకు సాయము చేయుచున్నారట. ఈవిషయము సభ్యులందరూ బాగ్రీత్రవైకొని, వెలగపూడిలో చరితేంద్రయ్యగారు మిమనరిలచేతి లానికీ పోగొట్టక నిలిపి, నిలుపుదల చేయుచు, శ్రీవైద్యులయ కట్టడముల పూర్తిచేయించి ప్రార్థనలు.

Magic Cure!

Marvellous effect!!

Bathing Oil	Price	Rs. 0-8-0
Iron tonic pills	1 bottle of 45 pills	2-0-0
Anti Malarial Drops	Price 6 Doses	0-3-0

Descriptive Catalogue free on application

ALLBUTT & Co.,

CHEMISTS BROADWAY MADRAS.

నోటీసు

కృష్ణాడ్రీప్టిక్ బెజవాడలో తమ్మన తాతయ్య బ్రదర్స్ వారితోలూకు రైసు వ్యాక్స్ రీసో నేటివరకు వర్క్ చేయు చున్నటువంటి రుస్తు టైప్ అయిల్ ఇంజను బి. హెచ్. పి. 45 నెకండు హేండు (Rustone type Oil Engine B. H. P. 45 second hand) విక్రయించెదరు గనుక కావలసినవారు ఈదిగువ అడ్రెసుకు ఆగ్గరుచేయ వలయును. యొక్కవ ఇగో ఫరు మేషన్ కావలసినయెడల సదరు వారిచే న్రాసి నచో జవాబు యియ్యబడును.

TAMMANA TALAYYA BROS.

RICE MILL BEZWADA.

చాల శ్రేష్ఠమైన ముక్కు-పాడి.

పలము 1-కి రూ. 0-1-8, పిశ్చ 1-కి 8-0-0

సుగంధ ముక్కు-పాడి

బుడ్డి 1-కి 0-4-0 దజ్జ 1-కి రూ. 2-0-0

కే. పొన్నురంగ మొదలియూరు,

258 ముక్కుపాడి వ్యాపారులు,

పోస్టుబాక్స్ నెం. 115, మద్రాసు.

మోహనీ తైలము

5 తులముల నూనె సీసా 1-కి వెల 0-12-0
ఇది మనోహరము శేయు విద్యాభ్యాస, పీడన, ఉద్యోగస్థులు మొదలగు వారికి నుఖద్ర, విక్రాంతి నిచ్చును.
చుండుకు నూనె
వెల సీసా 1-కి 0-6-0.
ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జల గోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానుచు దీనివలన వెంట్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ బెరుగ గలవు. అప్పులొంజనము డిపో, సురరాను.

180 పులల పుస్తకము ఉచితము
అగోగ్యులకు కాళ్ళకునుభయపొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము అగోగ్యమార్గమున కలుగజేసి కఠినసాధ్యమున దృఢగ్రామము ఆయ్యనాథ్రో ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యు మేమే భరించుకొనెదము. వెంటనే వ్రాయుడు.
219 వైద్యశాస్త్ర మునీశింకర్ గోవిందజీ,
అతంకనిగవా బౌద్ధధారముం. 157, బాబ్జ, మదరాసు.

ఆంధ్రుల చరిత్రము.

మూడవ భాగము.

గ్రంథకర్త, చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు
గ్రంథము కావలసినా రీతివలననామక న్రాకి కొన్ని యెడల లభింపగలరు. గ్రంథము 408 పేజీలు గలిగి కాలికొలైరడు చేయబడినది. వెల పోస్టేజీక క. 1-8-0లు.
వెలగల వేంకటరెడ్డి,
506 ఇతిహాసకరంగిడి గ్రంథముల, ఆరెల్లి-కృష్ణాజిల్లా.

వైద్యవిద్య
దీనియందు మొత్తము 22 వైద్యభాగముల వివరింపబడినవి.
144 పుటలుగల పుస్తకము. మొ యింటివద్ద నీ వైద్యము చేసే
పొన్నేజి ఖర్చును కూడ ఈ మాట యిప్పించెట్లు పుస్తక
తీసికొనుటకు నివ్వమనదా? ఇదే ఒక పుస్తకమునకు
వ్రాయుడు. రాజవైద్య నారాయణ శ్రీరాజు.
(188) 20, వై నాబావారోడ్డు, మద్రాసు.

(Baron & Co)

విద్యుత్తును మూలంగాను 1-8 డి. 0-4-0
మొదటితరం సాదాశక్తి 1-8 డి. 0-14-0

బ్యారన్ అండు కంపెనీ

మేలైన సువాసనపొడి, సాదానస్యము.

మేము తయారుచేసిన సస్యము శ్రేష్ఠతరమైన పొగాకుచే
తయారుచేయబడినది. ఇది శిశిరభారమును, ఒంటి తలనొప్పి, పీన
శు, దీర్ఘ పదేశములు, ముప్పు, మైకములు ఇత్యాది శిశిర
ములకు అవలీలగా జరుగుచున్నదిగాక, యిదియువయోగియ
యైన, శరీర కుతూహలము, బుద్ధిప్రకాశము, వరములకు
ఉత్సాహము కలుగును. ఇది ఒకతరారి యువనియోగించినవారు
ఇతర సస్యములను ఆశ్రయించరు. సర్వజనుల యువయోగ
నిమిత్తమై ఈ సస్యమును సామాన్య భరతే విక్రయించు
చున్నారము. దీనిని ఒకతరారి పరిశీలించి దీనియొక్క ముగుణ
ములను గ్రహించవలయునని మాయొక్క కోరిక.

డబ్బు బుద్ధుడు రూ. 2-8-0
రెండవతరం శేష 1-8 0-12-0

బ్యారన్ అండు కంపెనీ, 18 యె. సెకండులైఫ్ బీచ్, మదరాసు.

Silks!

బుద్ధులారా!

Silks!!

Silks!!!

హాకరిత హామీకొలిది పరిపంచము అందడుగుకన్నపుల సభిలపించుచున్నది. జనులు తమ శరీరసౌందర్యము
కను తలచును కనుపులకొరకు పరియత్నించుచున్నారము. మనశరీరమునకు అందములేచుచు నన్నపులన్నిటిలో మనము భరించు
చున్నట్టి ప్రసంగములేవి. అందుచే జనోపయోగముకొరకును, మా స్వలాభము కొరకును, జపాన్, మారత్, బెంగళూరు
మాన్యుగు స్వములనుండి మేలైనవట్లు తెప్పించి అనేక అందమైన అంచులలో (స్ట్రాపరు, గోరు, దక్షిణాదంబు,
మామిడింబు, చిందికల్ అంచు వగైరా) ఎక్కువసాధ్యము, తిరుగు, తగ్గు, చురుపులకు, ఖండువాలు, చీరలు, పంచ
బుడు, కొటుకాడు, తలగుడ్డలు తొనగునవియు సేయించుచున్నారము. ఇదివరలో మావద్దబట్టు ఖరీదుచేసిన వాటిలో
సంభారముంది మామచేసిన యోగ్యతావర్తములే మేము తయారుచేయించుచున్నాము. బట్టలయొక్క ప్రాశస్త్యమునకు నిదర్శనము.
తలయెడలను ఈకింది చిత్రమునకు ప్రాయశచింత.

	ఖరీదు	వెడల్పు	అంగుళములు	పొడవు	గజములు
మారత్ పట్టుఖండువా తెలుపు, గోల్డెన్ కలరులోను	12-0-0		47		8
మారత్ పేక ఖండువా, తెలుపు గోల్డెన్ కలరులోను	10-0-0		47		8
జపాన్ పట్టు ఖండువా తెలుపు	7-8-0		47		8
మారత్ పట్టు తలగుడ్డ, తెలుపు గోల్డెన్ కలరులోను	11-4-0		27		5
మారత్ పేక తలగుడ్డ, తెలుపు, గోల్డెన్ కలరులోను	11-4-0		82		5
జపాన్ పట్టు తలగుడ్డ, తెలుపు	8-12-0		82		5
జపాన్ పట్టు కొటుగుడ్డ, తెలుపు.	8-0-0		54		1

(489)

10-1-66

ముప్పన సోమరాజు, పెద్దపురం, గోదావరిజిల్లా.

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

496

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

ఈమురబ్బాను సాలామిసిరి కాదని రుజువుచేయువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా మియ్యబడును. అట్లు
రజిస్టర్ చేసి. విరాళించినచో శోధ్యముగా పొందవచ్చును. యరభాగమునకు బాల్కనులోనే ధాతుసప్తము
కలిగినవారికి హృదయకోశము బహిష్కరిస్తే, మరణకాలమునకు దుఃఖము ననుభవించురు. ఈ సాలామిసిరి
మురబ్బా సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బహిష్కరింపబడునని ప్రకాశించుచు చిర
కాలము ముఖముగ జీవించురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బావల్ల ధాతుప్రతికూలము, స్వప్నస్థితికా మూను, ధాతువు
మూత్రముతో కలసిపోవుట మూను, నీరుచురకు మూను, బహుమాత్రవ్యాధి మూను, విశేషబలము
కలుగును, రక్తము శుద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కెర మలవిసర్జనమగును. సాలామిసిరి
అనునది ఒకజాతికండు. ఇది కాబూల్, కాండహార్ దేశములలో పెరుగుచున్నది. అక్కడి జనులు
ఈకండును విశేషముగా తినుటకుల మనచేపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బాను
సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడి యున్నది, 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయో
గించిన దానివల్ల పూర్తిగ నుజుము కలుగును. 2-8 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణ మిచ్చును.
అనుమాన పత్రిక పార్సులతో పంపబడును.

15 తులారు, డబ్బీ నెల రూ. 2-0-0. తేచాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.
డి. మన్నాలాల్. ఢిల్లీ వైద్యులు, నె. 5, అవత్యరోడు, బెంగుళూరు సి టీ

స్వధర్మ ప్రకాశిని

మత విషయక మాసపత్రిక

సంకల్పిత చందా రూ 2 లు మాత్రమే.

ఈ పత్రిక 8 సంవత్సరములనుండి ముఖ్య ప్రకటింప
బడుచున్నది. ఆంధ్రభాషను ప్రకటింపబడుచున్న ప్రతి
కలలో చిత్రాచార విషయములను శాస్త్రసమన్విత రీతి నను
సరించి సవరణసర్వమును జోగింపుచున్న ప్రతిక పత్రికకట్టి
చేదు. ఈపత్రికకు కొందరు దారులగు జమీందారులు రాజ
సోదరులయి 116 రూపల నిచ్చుచున్నారు. దాదాపు 25
ప్రధానసోదరులు ఉన్నారు. దీనియందు ప్రకటింపబడుచున్న
సామాజిక భర్తదీపిక శాస్త్రసమన్విత రీతి చాతుర్వర్ణ్యము
మున్నగు విషయములను హిందువు లందఱు చరించితరవలెను.
4-5 సంపుటలు మొదలుకొని 7-8 సంపుటలవరకు
గల సామాజికములు ఒక్కొక్కటి రూ 1-8-0కు ఇచ్చెదము.
4, 5, 6, 7, సంపుటములు ఒక్కొక్కటి రూ 1-8-0కు ఇచ్చెదము.
లక్ష రూ 5 కు ఇచ్చెదము.

అయ్యవారు:— మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని,

407

గుంటూరు, అని వ్రాసెడి.

తెలుగు

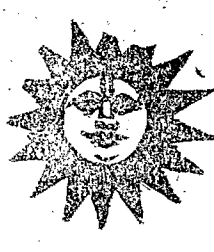
ఆనందవాచక పుస్తకములు

మొదటితరగతినుండి వాలుగతరగతివరకును మాయ
ద్ద సిద్ధముగానున్నవి. ఇది ప్రసిద్ధి చెందిన పితామహుల వ్రా
సినట్లు ప్రధానోపాధ్యాయులైన బ్రహ్మశ్రీ, మాచి నర
సింహంపంతులు బి. యె. యల్. టి. గారి చేతుల పానుగంటి
లక్ష్మీనరసింహారావుగారి చేతుల రచింపబడినవి. మఱియు
మొదటి మూడు తరగతులవాచక పుస్తకములను డి. ఇక్కి
గారు 1916 వ సం జూలై నెల 6 వ తేదీన భోధ్యులెంటు
బార్ని నెట్టులో పాఠశాలలయందు ఉపయోగింపవచ్చునని ఆను
మతి యిచ్చియున్నారు. ఒక్కొక్క పుస్తకమునకు మిక్కిలి
సుందరమైన సాదాపటములను రంగుపటములను నున్నవి.

ఆనందవాచక పుస్తకము, మొదటితరగతి రూ 0-2-0
రెండవతరగతి రూ 0-2-6
మూడవతరగతి రూ 0-3-0
చాలనతరగతి రూ 0-4-0
N.B.—ఎక్కువగాకొను బుక్ నెట్లర్లకు కమిషన్ లివ్వబడును.
235 ఆర్. వెంకటేశ్వర అండుకో,
ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

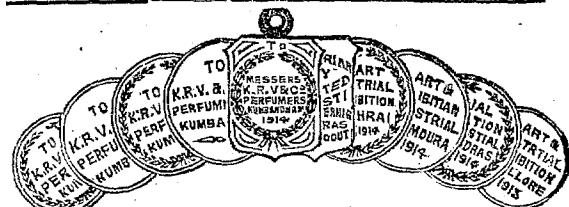
పువ్వు

పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమారును
గమనింపుడు. కరస్పాన్ డెన్సు మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(58) 31, వామ్బూవిది, బాంబాయి.

అతిపుష్టకాలమునకు తగిన శిరోభావ నివారణ చేయి ?

మన చందనాది తయిలము

ఈతయిలము వారమునకు రెండు కడపలు ప్రాతి.
కాలములో రాచుకొని స్నానముచేసినయెడల పిత్తనీడ దిగును,
కన్నుమంటలు, కపాలపుష్పం, ఒంటితలనొప్పి, తలతిరుగుట
వెంట్రుకలు రాలుట, శమనమువుతున్నవి. పీతజ్వలమును బుద్ధి
కలుగును. క్రయము డబ్బా 1-8 రూ 2-0-0

ఇదిగాక మాకద్ద సువాసన కక్కపొడియు సువాసన
మున్నము, కొబ్బరితురుము, నుగంధ స్నానపొడి, శోభాగము
చందనవత్తడరు, అరగబా, కేసరివత్తడరు, పునగు, జవ్వాది,
అంబరు, మొదలైన వస్తువులు దొరకును. క్యాటలాగు కాకుం
సినవారె వ్రాయవలెను. కే. ఆర్. వి. అండు కో,
455 సువాసన వ్యాపారము, కుంభకోణము.

K. R. V. & Co. PERFUMERS, KUMBakonam.

గ్యాల్లీ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని వాగుటయె
గును తరీఫియందు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడు
చుకో వలెదోభాగములు యేర్పరుచుటచేయుచో అని చెడి
కోరినపుడు స్వల్పముగాచేయు రీతియగు యాచుంకముల
నిల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా శుభావశాలలో, యూరోపియన్
దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి
గవర్న మెంటువారివద్దనుంచి లై సెన్సు లెట్టింది పంపబడును,
యందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగిగ్లాసులు జూలై నెల 1వ తేదీ నుండి ప్రారంభమగును
గ్లాసులలో చేరదలచిన విద్యార్థులు జూన్ 31 వ తేదీకి గాని
అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠ
శాల విద్యార్థులు కోరినచో నితనించుటకు తాళవంకబడును.
ఈ క్రింత సుదహరించువారికి ప్రాసీకరుడు.

(41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.
గ్రంథకర్త:—గా. హరినర్సోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

శైలినులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొన
వచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని
అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడి
బడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రూ. 2-0-0
అంచుకాలి లేదు. ప్రవేశరుసుము లేదు.
సిద్ధమయిన సంచికలు ఏ. పి. గా పంపుదుము
అయ్యవారు:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,
(27) 145, కామిది, మదరాసు అని వ్రాయుడు.